

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

Slutrappport för projekt
*Ökad trygghet och minskad brottslighet på
nöjesgatan Ågatan – att lyckas med
brottspreventiv samverkan*

Linköpings universitet

Resurscentrum för Brottsprevention och Brottsbekämpning
Institutionen för beteendevetenskap och lärande

Ann-Charlotte Münger
Linda Schultz

Innehåll

1. Inledning	1
Syfte	1
Projektets utformning, metod och datamaterial	1
2. Kartläggning	5
Misshandel i Linköping	6
Fyra centrala områden	8
1. Den fysiska miljön	8
2. Ordningshållning och säkerhet	9
3. Alkohol – och drogkonsumtion	10
4. Samverkansformer	12
3. Åtgärder	15
Samverkan och gemensamma arenor	15
En handlingsplan för säkerhets- och trygghetsfrågor inom nöjeslivet i Linköping	17
Åtgärder för den fysiska miljön	18
Åtgärder för ordningshållning och säkerhet	19
Åtgärder för minskning och kontroll av alkohol- och drogkonsumtion	19
Åtgärder för att främja samverkan och samverkansformer	20
4. Genomförande	21
Projektets fem faser	21
Projektets åtgärder	25
Diskussion kring genomförande	26
5. Effekter	27
Anmälda fall av misshandel i nöjesområdet mellan 2007-2009	27
Besökarens upplevelse av trygghet	28
Effekter av projektets åtgärder	29
Referenser	31
Opublicerat material	31

1. Inledning

I Linköping är nöjeslivet koncentrerat till ett mindre område i innerstaden. De flesta krogarna och nattklubbarna finns på en sträcka om 100 meter på en av gatorna, Ågatan, samt på ett par av de tvärliggande gatorna. Precis som i alla offentliga miljöer där många människor samlas som kan vara påverkade av alkohol eller droger, finns det problem med bråk och misshandelsbrott. Under en period mellan 2004-2006 ökade antalet misshandelsfall i centrala Linköping, enligt polisens statistik. Under året 2006 anmäldes 449 fall av misshandel i innerstadskärnan och av dessa inträffade 255 (ca 57 %) inom det område som beskrivits ovan. Vid ett flertal tillfällen har Ågatan blivit uppmärksammas i media som en av Mellansveriges farligaste gator¹ där misshandel och bråk beskrivs som vanligt förekommande. I Linköping kan det sägas finnas ett allmänt intresse kring Ågatan och dess problematik. Det har sedan en tid tillbaka funnits ett stort intresse och en ambition i Linköpings kommun och hos polisen att få bukt med problematiken kring nöjesgatan Ågatan. Stort engagemang och mycket arbete rörande trygghetsfrågor i nöjeslivet hade under lång tid lagts ner av Linköpings kommun, Polisen, Länsstyrelsen, krögare och andra intressenter som fastighetsägare och stadens cityförening. Bland annat fanns, under en period, en s.k. "Ågatan-grupp" som var ett samarbete mellan polisen, länsstyrelsen, sociala förvaltningen, krögare och fastighetsägare. Trots de olika grupperingar som fanns och hade funnits bland de berörda aktörerna har det varit svårt att etablera en långsiktig samverkan och samsyn kring det brottspreventiva arbetet. Problemen och frågorna som rör nöjeslivet har inte heller haft en naturlig hemvist där alla olika organisationer och aktörer kan delta. Vilket i sin tur har medfört att saknas det saknas samsyn på organisationsnivå kring problemets orsaker och lösningar. Under 2007 tog därför Linköpings kommun, genom sitt lokala brottsförebyggande råd (LiBrå) kontakt med Resurscentrum för Brottsprevention och Brottsbekämpning (RBB) vid Linköpings universitet. LiBrå och RBB undersökte möjligheterna att gemensamt driva ett projekt rörande trygghetsfrågor i nöjeslivet. På grund av att Linköpings universitet inte direkt berörs eller ansvarar för problematiken med krogvåld och otrygghet i nöjeslivet ansågs de kunna bidra på ett positivt sätt till projektet. Tillsammans med Polismyndigheten i Östergötlands län sökte Linköpings kommun och RBB medel från Brottsförebyggande rådet för att driva projektet *Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottspreventiv samverkan*. I oktober 2007 beviljade Brå ansökan om medel och projektet inleddes under samma höst. Målet var att utveckla en hållbar samverkan mellan offentliga och privata aktörer gällande det brottspreventiva arbetet i Linköpings nöjesliv.

Syfte

Projektet syftar dels till att föreslå åtgärder för att öka tryggheten på Ågatan och dels till att utveckla metoder för brottspreventiv samverkan för liknande sammanhang i andra kommuner².

Projektets utformning, metod och datamaterial

Projektet organiserades i fem faser, som i vissa fall överlappar varandra och flera av faserna har pågått parallellt. Faserna återfinns nedan kortfattat i punktform och kommer vidare att beskrivas löpande genom rapporten under rubrikerna *Kartläggning* och *Åtgärder*. Under *Genomförande* sker en återkoppling och sammanfattande beskrivning av de olika faserna och hur de har utförts under projektets tid.

¹ Aftonbladet 2005-02-06; 2007-04-05

² Projektbeskrivning för ekonomiskt stöd till projektet "Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottspreventiv samverkan"

1. **Planering och kartläggning inklusive nulägesanalys, sammanställning och utvärdering av befintliga aktiviteter.**
2. **Åtgärdsförslag riktade till de olika intressenterna (kommun, polis, krögare, fastighetsägare m.fl.) fokuserade på Ågatan-problematiken.**
3. **Utveckling av metod för brottspreventiv samverkan baserad på erfarenheter från arbetet kring Ågatan. Metoden kommer att beröra stegen kartläggning, åtgärder och utvärdering.**
4. **Uppföljning och utvärdering av effekter av genomförda åtgärder.**
5. **Kunskapspridning till kommuner och andra intressenter.**

I stort kan projektets metod definieras som kvalitativ även om viss data som används i projektet är kvantitativ i form av brottstatistik. Vi har i första hand velat studera brottsituationen i Linköpings nöjesliv på djupet för att få en vidgad förståelse för de villkor och orsaker som kan leda till våldshandlingar. Genom en kvalitativ ansats kan även de organisatoriska strukturerna förklaras och förstås på ett djupare plan, vilket har varit till god hjälp för att utveckla vägar för en långsiktig samverkan mellan olika intressenter. Metoden kan även sägas vara interaktiv då både projektets design, genomförande och preliminära resultat regelbundet har diskuterats och arbetats fram gemensamt i styr- och arbetsgrupperna. Interaktiv forskning definieras av Svensson som forskning ...”som kan fungera utvecklingsinriktat i ett nära samspel med berörda ’praktiker’, men som samtidigt kan behålla ett kritiskt perspektiv och ambitionen att bidra till en långsiktig teoriutveckling.”³ Interaktiv forskning kan innebära möjligheten till gemensam kunskapsbildning för forskare och praktiker. Dessutom uppmärksammas den rika och direkta kunskap som praktiker har inom sitt område genom det interaktiva förhållningssättet. Forskarens bidrar genom att vägleda till djupare och ökad förståelse, hjälpa till att lyfta blicken och inspirera till kritisk tänkande och nytänkande⁴.

En rad olika slags data och insamlingsmetoder har använts genom projektet. De olika datainsamlingar som genomförts och det datamaterial som ligger till grund för arbetet med projektet återfinns nedan i en kortfattad beskrivning. För en utförligare beskrivning och diskussion av projektets genomförande, vilka olika aktörer som deltagit, deras roller, ansvarsfördelning m.m. hänvisas till kapitlet *Genomförande* längre fram i rapporten (se s. 21).

1. **Befintligt material:** Vid projektets början fanns det en rad befintligt material som på olika vis beskrev eller berörde situationen i det så kallade nöjesområdet i Linköping. Det befintliga material som fanns samlades in och en stor del av det kom att ligga till grund för kartläggningen som genomfördes under projektets första del (se vidare under kartläggning s. 5).
2. **Intervjuer:** Sammanlagt genomfördes 10 intervjuer under projektets båda år. Det första året gjordes 7 intervjuer med olika nyckelpersoner, under andra året genomfördes ytterligare 3 intervjuer med restaurang- och nattklubbsägare. Samtliga 10 intervjuer var semi-strukturerade⁵ i sin form och spelades in. Förutom dessa intervjuer

³ Svensson, Lennart (2002) Bakgrund och utgångspunkter i Svensson, L. Brulin, G Ellström, P-E, Widegren Ö (red) *Interaktiv forskning – för utveckling av teori och praktik* Arbetslivsinstitutet 2002:7 s.1

⁴ Svensson, Lennart (2002) Bakgrund och utgångspunkter i Svensson, L. Brulin, G Ellström, P-E, Widegren Ö (red) *Interaktiv forskning – för utveckling av teori och praktik* Arbetslivsinstitutet 2002:7 s.11

⁵ Semi-strukturerade intervjuer kan definieras som en flexibel intervjuform där forskaren har stor frihet att följa utvecklingen i intervjun. Intervjuaren har en intervjuguide som stöd under intervjun. Guiden innehåller en

gjordes även ett antal, vad som kan definieras som informella och ostrukturerade intervjuer, i olika sammanhang.

3. **Deltagande observation:** En observation genomfördes under projektets andra år. En av forskarna deltog i ett så kallat vaktutställningsmöte mellan polis, krögare och ordningsvakter.
4. **Workshops:** Två olika workshops har anordnats där flera av de berörda aktörerna, både offentliga och privata, har deltagit. Workshopstillfällena har varit process- och utvecklingsinriktade och deltagarna har gemensamt arbetat med projektets mål under dessa tillfällen.
5. **Deltagande i olika möten och sammanträden:** Båda forskarna har deltagit i en rad olika möten och sammanträden, där nöjeslivets problematik har varit i fokus. Under dessa olika möten har mycket värdefull information och kunskap kommit forskarna till del. Dessutom har forskarna vid flera tillfällen deltagit i möten för att presentera projektet och även i dessa sammanhang kan kunskapen sägas ha ökat.

uppsättning frågor eller teman som intervjun ska täcka men däremellan har intervjuaren möjlighet att ändra ordning på frågorna, ställa uppföljande frågor, be informanten utveckla vissa aspekter m.m.
Se vidare Patton, Michael Quinn, (2002) *Qualitative Research & Evaluation Methods 3ed.* Sage Publications Thousand Oaks, London, New Dehli samt Bryman, Alan (2002) *Sambällsvetenskapliga metoder* Liber Malmö

2. Kartläggning

Ågatan i Linköping kallas ibland för kroggatan eller nöjesgatan och har ett rykte om sig att vara bråkig och stökig, framförallt under helgkvällar och nätter. Inledningsvis i projektet var det angeläget att kartlägga situationen i nöjeslivet för att få en klar och tydlig bild av hur problematiken såg ut. Längs gatan finns ett rikt och varierande utbud av restauranger och nöjesetablissemang. Här finns allt från snabbmatsställen, restauranger, caféer, till biograf och nattklubbar. Tillsammans med den korsande Platensgatan och det intilliggande Stora torget, utgör Ågatan nöjesområdet i Linköping (se karta s.8). Under veckoslut och till viss del även andra kvällar i veckan kan flera tusen människor röra sig i och besöka området. Som nämndes inledningsvis har gatan varit uppmärksam och omskriven i media. Bilden som ges är dock inte ensidig. Vid flertalet tillfällen under projektets gång har olika aktörer betonat att det inte får glömmas bort att merparten av dem som besöker nöjesområdet inte hamnar i bråk. Östgöta Correspondenten uppmärksammar Ågatans mångsidighet i två reportage från sommaren 2009⁶. Reportaget visar en gata som pulserar av liv och rörelse där olika människor möts för att koppla av, umgås och ha roligt. En rapport visar även på att majoriteten av nöjeslivets besökare upplever att Ågatan är en av de säkraste gatorna att vistas på under kvälls- och nattetid. Detta, menar författarna till rapporten, beror på polisens närvaro och att det är så mycket människor i omlopp inom nöjesområdet⁷. Men nöjeslivet har också baksidor med misshandel, fylla, bråk och konfliktsituationer. Problematiken är naturligtvis inte unik för Linköpings nöjesliv utan förekommer i de flesta andra städer där ett stort antal berusade människor träffas och umgås. Nöjeslivet i Linköping är däremot koncentrerat till en relativt liten yta i centrum vilket bidrar till att försvåra arbetet med säkerhet och trygghet.

Ytterligare en aspekt som gör att arbetet med säkerhets- och trygghetsfrågor kompliceras är att det finns många skilda aktörer som på olika vis har intresse i eller berörs av nöjeslivet i Linköping. En del av dessa aktörer är de som finns och rör sig i området varje helg som gäster och besökare, krogägare och personal, ordningsvakter och poliser. Sedan finns de aktörer som inte syns ute i nöjeslivet men ändå på olika sätt berörs och påverkar situationen och nöjeslivets förutsättningar. Här återfinns fastighetsägare, olika kommunala enheter; nämnder och politiker, och länsstyrelsen.

Under kartläggningen samlades en rad befintligt material in av forskarna vid RBB. Flera av de berörda aktörerna hade kunskaper och insikter i problematiken kring situationen i nöjeslivet. Denna kunskap var det angeläget att ta del av för att en helhetsbild och nulägesanalys skulle kunna komma till stånd. Det befintliga materialet som samlades in, studerades och sammanställdes bestod av:

- Studentuppsatser som på olika vis har undersökt och belyst problematiken på och omkring Ågatan. Dessa är två uppsatser av Edin och Gustafsson; *Nöjesgatans baksida – en studie om våldsproblematiken på Ågatan* samt ”*Det hade aldrig hänt om jag var nykter*” – *det krogrelaterade våldet på Ågatan*. Vidare belyste Berg, Höglind och Johansson problematiken i uppsatsen: *Relationer på Ågatan – bilder av Ågatan i Linköping*. Slutligen kan Sjöbergs uppsats ”*Boven i dramat är ju inget att snacka om: det är ju alkohol*” – *anställdas upplevelser om hot och våld i krogbranschen*.
- Statistik över anmälda våldsbrott i innerstaden

⁶ Östgöta Correspondenten 2009-07-31 och 2009-08-01

⁷ Edström, S; m.fl. (2009) *Upplevelsen av trygghet hos de som vistas på Ågatan kvälls- och nattetid på helger. En utvärdering inom projektet ”Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottsprevention samverkan.*” Linköpings universitet, IBL Psykologprogrammet.

- Polisens tidigare beslut och åtgärder kring det så kallade krogvåldet
- Rapport från Kriminalunderrättelsetjänsten Polismyndigheten i Östergötland om alkohol och våld och misshandelns koppling till alkohol och krogmiljöer i Östergötland
- Mediarapporteringen kring Ågatan
- Debatt kring Ågatan, ÖstgötaCorrespondentens diskussionsforum

Vidare genomfördes intervjuer med ett antal individer som på olika vis arbetar med frågor som rör aspekter av situationen kring Ågatan och nöjeslivet. Dessa var:

- Alkohol- och drogförebyggandesamordnare, Linköpings kommun
- Ansvarig, Brottsofferjouren Linköping
- 4 olika Krogägare. (Både restaurang och nattklubb)
- Politiker i det geografiska utskottet Innerstaden samt vice ordförande i Trygghetsrådet Innerstaden City
- Projektansvarig cityföreningen
- Samordnare, ungdomsenheten Råd och Stöd
- Samordnare Teknik och samhällsbyggnadskontoret, drift och underhåll, Linköpings kommun

Dessutom kom en stor del av kunskapen och informationen som ligger till grund för kartläggningen forskarna till del genom informella samtal, telefonsamtal, ostrukturerade intervjuer och möten med olika nyckelpersoner hos de berörda aktörerna.

Misshandel i Linköping

Ett sätt att beskriva situationen och utvecklingen gällande otrygghet, brott och våld på Ågatan och i nöjeslivet är genom statistik över anmälda fall av misshandel. I centrala Linköping förekommer en hög andel våldsbrott. Polisens statistik visade att antalet anmälda misshandelsfall sammantaget ökade under en tioårsperiod mellan 1997-2007.

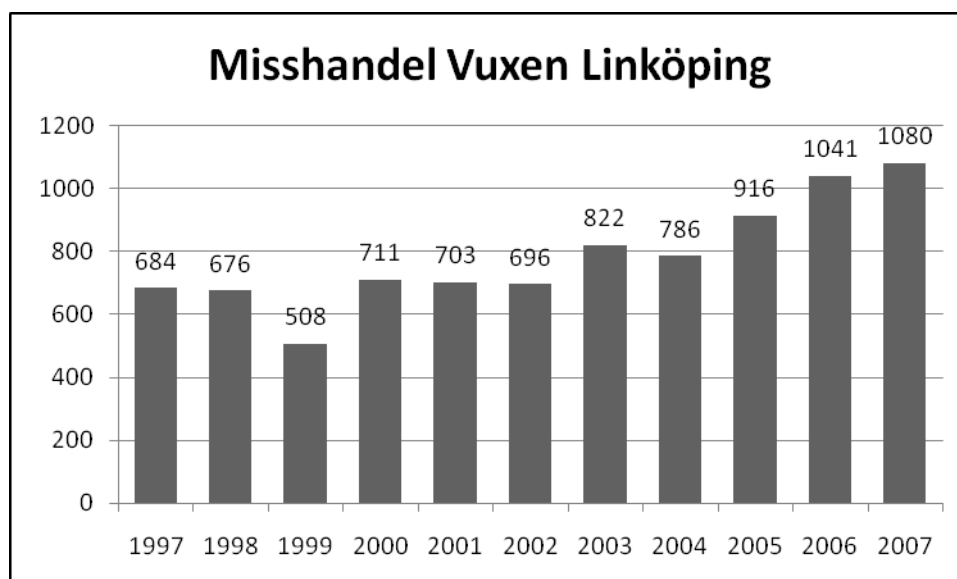

Diagram 1: Misshandel vuxen, Linköpings kommun 1997-2007 Källa: Polisen

Under samma tidsperiod ökade även antalet anmälda misshandelsfall på nationell nivå med ca 31 %. Ökningen i Linköping följer med andra ord den trend som återfinns i hela landet. Av de

misshandelsfall som anmälts i Linköping under denna period sker en stor del av dem i centrum och precis som för siffrorna gällande hela staden har antalet anmälningar sammantaget ökat.

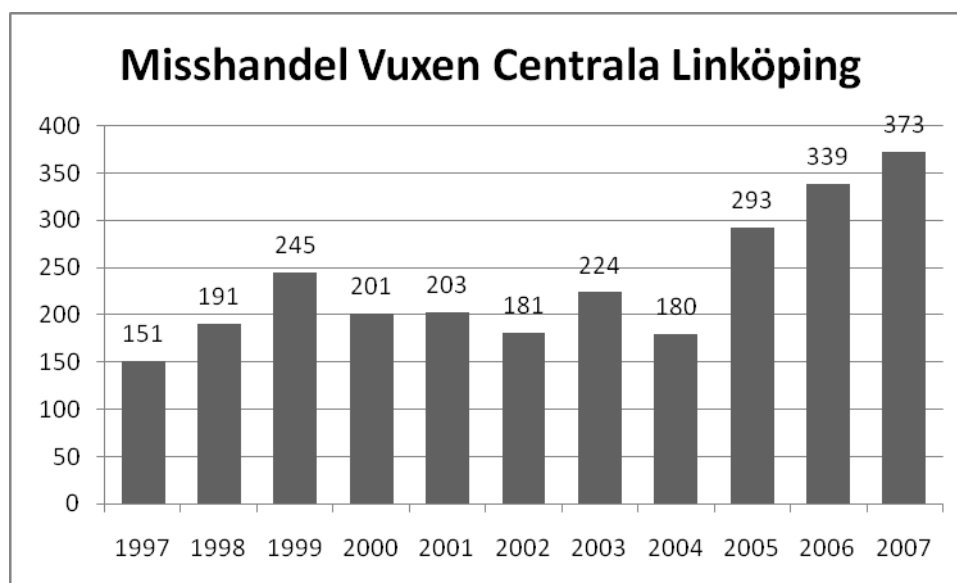

Diagram 2: Misshandel vuxen, centrala Linköping 1997-2007 Källa: Polisen

Statistik över anmälda misshandelsfall kan vara en problematisk indikator över hur den faktiska våldssituationen är. Det finns antagligen ett större mörkertal gällande misshandel då inte samtliga fall anmäls. Dessutom påverkas siffrorna av polisens arbetsrutiner och hur många poliser som är i tjänst under helger och nätter då många misshandelsfall sker. Den kraftiga ökningen som skedde från 2005 kan vara faktisk men kan även påverkas av exempelvis en förändrad benägenhet att anmäla brott och polisens förändrade arbetsrutiner.

Däremot visar statistiken att när det gäller misshandelsfall som skett på Ågatan, gick siffrorna ned från 2006 och framåt. Mellan oktober 2006 till februari 2007 anmäldes 109 fall av misshandel i Linköping city. Under samma period 2007-2008 kom 63 anmälningar om misshandel in till polisen. Vilket innebär en minskning med 42 %. Trots den ökningen som skedde inom hela innerstadsområdet gick med andra ord andelen misshandelsfall ned inom nöjesområdet. När det gäller denna kraftiga nedgång kan polisens förändrade arbetsrutiner ha en stor inverkan. I november 2007 inledde polisen en nationell satsning mot våld i offentliga miljöer som pågick fram till februari 2008. Polisen i Östergötland valde att fortsätta satsningen i ett projekt som pågick hela året fram till februari 2009. Projektet drevs i samverkan mellan närpolisen och ordningspolisen och innebär en ökning av poliser i tjänst under framförallt lördagkvällar och nätter. Ordningpolisen stöttade upp det ordinarie arbetet med vad som kallas en förstärkningstur och antalet poliser i tjänst i innerstadsområdet utökades med närmare 100 %⁸. Inom ramen för polisens insatser mot det ökande krogvåldet kan även nämnas en satsning för att minska konsumtionen av alkohol hos ungdomar under 20 år. Denna satsning, som inleddes under våren 2009, är fortfarande pågående och kan snarare definieras som förändrade arbetsrutiner hos framförallt när- och ordningspolisen. Satsningen har som syfte att genom en intensifiering av arbetet mot den illegala spritförsäljningen minska den alkoholrelaterade brottsligheten hos ungdomar. I praktiken har det inneburit att när polisen stöter på ungdomar under 20 år som bär på eller dricker alkohol har i samtliga fall

⁸ Efter samtal med närpolischef och ordningspolischef i Östergötland.

föräldrakontakt tagits. Alkoholen, som i de flesta fall är öl, har även direktförverkats dvs. hållits ut på plats. Vidare har, beroende på brottsrubriceringen, polisen vidtagit de åtgärder som följer brottet⁹.

Bilderna som ges av Ågatan och nöjeslivet i Linköping är som sagt otvedtydliga, genom insamlandet och bearbetningen av de olika textdokumenten samt intervjuerna växte en sammansatt och tydligare beskrivning av problematiken fram. I denna process definierades fyra centrala områden, *den fysiska miljön, ordningshållning och säkerhet, alkohol och drogkonsumtion samt samverkansformer*. Alla dessa påverkar och ger på olika vis förutsättningar åt situationen på Ågatan och området runtomkring.

Fyra centrala områden

Nedan beskrivs de fyra områden utifrån den problembild som kom fram under kartläggningen.

1. Den fysiska miljön

En av de mest grundläggande aspekterna av problematiken kring nöjeslivet i Linköping är dess geografiska och fysiska begränsningar. Den så kallade kroggatan Ågatan är nära nog en kilometer lång och sträcker sig från Östgotagatan i norr till Hamngatan i söder, men den bit av Ågatan där krogarna samlats är inte längre än 200 meter. Räknas även ett par krogar in som ligger i utkanten av stråket kan sträckan mätas till cirka 300 meter mellan Apotekaregatan och Repslagaregatan. Ågatan är den gata som oftast får stå i centrum när problematiken kring krogvåld i Linköping diskuteras. I själva verket berörs även ett par från Ågatan tvärliggande gator samt ett torg som ligger i anslutning till Ågatan. Sammantaget utgörs området av en rektangel som inte är större än 200 m² (se karta nedan). Skulle även de krogar som ligger i utkanten av stråket räknas in i är området ca 300 m².

Figur 1 Karta över nöjesområdet i Linköping

I detta begränsade område finns idag 22 olika etablissemang som har serveringstillstånd. Av dessa 22 har 8 stycken nattklubb och öppet till kl. 03.00 under helger. I samma område finns även tre snabbmatställen som har öppet till 04:00 och Linköpings biograf. Resultatet blir att en stor skara människor samlas på en mycket liten yta. Under en helgafton och natt kan allt mellan 4000 och 7000 personer röra sig i området. Denna situation skapar stora förutsättningar för att vad som brukar kallas friktionsvåld uppstår. Det befinner sig helt enkelt

⁹ *Alkoholrelaterat arbete för att minska tillgången/ användningen av alkohol bland ungdomar i Linköping 2009*. Opublicerat dokument Polismyndigheten Östergötland
Alkohol flödesschema 2009 Opublicerat dokument Polismyndigheten Östergötland

för många potentiellt berusade eller påverkade människor på en för liten yta vilket kan leda till att bråk, konflikter och andra stökiga situationer uppstår. Eftersom nattklubbarna i Linköping ligger samlade i detta område kan problem med så kallad avrinning från området uppstå. När nattklubbarna stänger kl. 03.00 kommer alla kvarvarande besökare ut på gatan samtidigt. Det bildas lätt kö till snabbmatställena och det dröjer innan de sista har lämnat området.

Problemet med det koncentrerade utelivet och nöjeslivet i Linköping har uppstått på grund av att för många nöjesetablissemang har tillåtits att etablera sig på en liten och koncentrerad yta. Flera av de intervjuade betonar att det är viktigt att inte ytterligare nöjesetablissemang får tillstånd att etableras i eller i nära anslutning till området. I stadsplaneringen bör det ingå att se över möjligheterna att vidga området för Linköpings nöjesliv och sprida ut nyetableringar av restauranger, nattklubbar, cafeer m.m. menar de tillfrågade. Dessutom vore det positivt om även utbudet breddades så att det uppstår en naturlig heterogenitet hos besökare till restauranger och nöjesetablissemang under helgkvällar och nätter.

Säkerheten och tryggheten i det fysiska området av nöjeslivet påverkas även av den belysning som finns på gatorna och byggnaderna. Det framkommer under kartläggningen att det finns delar av Ågatan och området runtomkring som är dåligt upplysta under kvällar och nätter. En tillfredställande belysning skulle inte bara underlätta polisens arbete utan även vara en god brottsförebyggande åtgärd då flera våldshandlingar tenderar till att ske på undanskymda platser. Det pågår ett kontinuerligt arbete med att förbättra inte enbart belysningen utan även gatubeläggning m.m. både på Ågatan och på andra platser i innerstaden. I skrivande stund har arbetet på Ågatan i det närmaste färdigställts och ny belysning installerats.

Situationen på Ågatan under helgens kvällar och nätter påverkas även till viss del av biltrafik och framförallt taxibilar. Det framkommer i nulägesanalysen att det finns starka önskemål om att reglera biltrafiken och flytta taxiplatserna på och i anslutning till området. Vid tiden för kartläggningen var det tillåtet för taxibilar att stanna i närheten av en korsning på Ågatan. Det innebär att det ofta kunde bli bråk och konflikter vid taxibilarna eftersom det strömmade till människor från flera riktningar som var intresserade av att få tag på en taxi för att ta sig hem. Dessutom kunde ansamlingarna av taxibilar försvåra polisens framkomlighet då de i vissa fall behövde komma fram med patrullbilar.

Vidare visar kartläggningen och nulägesanalysen att det uppstår problem med många tomma flaskor, burkar och krossat glas under helgerna och att det även finns för få offentliga toaletter i området. Dessa problem kan tyckas vara långt ifrån trygghets- och säkerhetsaspekter men att den fysiska miljön påverkar arbetet är något som samtliga intervjuade betonar. Exempelvis så kan konfliktsituationer uppstå där tomflaskor används som tillhyggen eller så kan konflikter mellan ordningsvakter och besökare uppstå angående burkar eller flaskor med öl eller dylikt. Problemet med offentliga toaletter kan påverka polisens arbete då det enligt lag räknas som förgelseväckande beteende¹⁰ att urinera offentligt vilket innebär att polisen bör ingripa när det sker.

2. Ordningshållning och säkerhet

Det andra området som i kartläggningen definierades som centralt var ordningshållning och säkerhet. Säkerhetsaspekten är en central fråga som måste lyftas fram menar flera av de intervjuade. Kartläggningen visar att detta område till stor del handlar om polisens och

¹⁰ *Brott mot allmän ordning* § 16 (Lag 1991:240)

ordningsvakternas förutsättningar och de förhållanden som påverkar hur de kan utföra sitt arbete.

Poliskontoret i Linköping ligger utanför centrum, cirka 2 kilometer från Ågatan, vilket innebär att polisen flertalet gånger måste lämna området och åka till kontoret för att kunna hantera bl.a. anmälningar, omhändertaganden och förhör. Ågatan och området runt omkring är i och med denna situation inte alltid fullt bemannad vad gäller poliser. En konsekvens av detta är att det kan dröja innan polisen kommer då de tillkallas, vilket i sin tur kan leda till onödiga situationer av bråk samt till en ökad känsla av otrygghet hos besökare. Polisens arbete skulle underlättas om det fanns lokaler i centrum som de kunde utnyttja. Lokalen skulle exempelvis kunna komma till användning då polisen vill hålla förhör med misstänkta eller enbart samtala enskilt med besökare. Dessutom kan det ge en lugnande effekt och inge trygghet att veta att polisen finns i närheten.

En annan omdiskuterad aspekt av säkerhetsarbetet är kameraövervakning. Flera av de intervjuade berör ämnet och det framkommer även att kameror har diskuterats flertalet gånger i olika sammanhang i Linköpings kommun. Kameror både inne på krogar och i utomhusmiljön kan fungera som ett hjälpmedel när det gäller att klara upp brott menar polisen. Enligt en större utvärdering¹¹ genomförd av Brottsförebyggande rådet kan kameraövervakning även under vissa omständigheter minska brottsligheten i det bevakade området. Däremot kan det vara svårare att uppnå positiva effekter i stadskärnor och i relation till krogen då en stor del av de brott som begås är så kallade impulsbrott. Linköpings kommun har hittills ställt sig tveksam och avvaktande till att sätta upp kameror på och runt omkring Ågatan.

Krogarna och nattklubbarnas ordningsvakter är en central del av ordnings- och säkerhetsarbetet i nöjeslivet. Kartläggningen visar att det är viktigt att ordningsvakternas utbildning på ett fullgott vis utrustar dem för den arbetssituation de har. Det är inte ovanligt att kroggäster framför klagomål på ordningsvaktens bemötande. Situationer där vakter har brukat mera våld än nödvändigt och överträtt sina befogenheter har förekommit enligt polisen och brottsofferjouren. Några av dessa fall har även lett till åtal. Ordningsvakterna har rollen som polisens förlängda arm och samarbetet mellan polisen och vakterna påverkar på så sätt hela säkerhetssituationen i nöjeslivet. Det är på så vis viktigt att det förekommer en öppen och tydlig kommunikation mellan polis och ordningsvakter.

Ett problem som påverkar främst ordningen, men även säkerheten inom nöjesområdet, är att många ungdomar som, på grund av åldersgränserna inte kommer in på krogarna, vistas i området. Ungdomarna, som rör sig tämligen planlöst, har inget naturligt forum eller lokal inne i centrum av Linköping. Under vissa tillfällen på året som skolavslutning och valborg, är problemen med ungdomsfylla och bråk större än under resten av året.

3. Alkohol – och drogkonsumtion

Konsumtion av alkohol och/eller droger är något som i allra högsta grad påverkar situationen i nöjeslivet vad gäller trygghet och säkerhet. Påverkade människor tenderar till att handla mera känslomässigt och impulsivt än vid opåverkat tillstånd. I kombination med att det ofta rör sig ett stort antal människor på en liten yta i Linköpings krogliv så leder alkohol- och drogkonsumtion lätt till att våldshandlingar sker. När det gäller alkohol- och drogkonsumtion verkar det dessutom till största delen handla om vilka attityder och förhållningssätt som

¹¹ *Kameraövervakning och brottsprevention. En systematisk forskningsgenomgång. Rapport 2007:29 Brottsförebyggande rådet*

människor har till alkohol och droger. Förändring av attityder och förhållningssätt är något som ligger utanför detta projekts ram men det framkommer samtidigt att det är viktigt att frågorna behandlas långsiktigt och strategiskt av berörda aktörer.

Enligt både polisen och krögarna är tillgången till så kallad ”smuggelsprit” och den utlandsinförda alkoholen ett problem. Tillgången till billig alkohol har ökat, vilket gett upphov till att kulturen att ”förfesta” har utvecklats. Detta bidrar även till att många kommer relativt sent till krogen och att en stor andel av gästerna redan har hunnit uppnå en hög berusningsnivå när de kommer till krogen. För krögarna innebär det här att kontrollen över gästernas drickande blir mer komplicerad och de kan behöva avhysa flera överförfriskade gäster än vad de kanske behövt om gästerna inte varit påverkade då de kom. Tillgången till billig alkohol från utlandet leder till att utelivet inte tar riktig fart förrän ganska sent på kvällen. Krögarna framhåller under intervjuerna att de egentligen inte skulle vilja hålla öppet så sent som de gör. För dem och för deras personal vore det snarare att föredra om besökare kom tidigare till krogen. Tiden för när flest människor vill vara ute i nöjeslivet skulle på så vis tidigareläggas. Krögarna talar även om att det i Sverige inte är så vanligt att äta ute regelbundet och att en stor del av det sociala umgänget med vänner utspelas i hemmet. Under samtliga intervjuer med krögarna talar de om att de tror att krogvåldet och bråket inte skulle vara lika utbrett om utelivskulturen i Sverige såg annorlunda ut. De menar att utelivet till största delen är präglad av ”festande” och att många som går ut på krogen gör det för att i första hand dricka alkohol. Polisen menar vidare att färre våldsbrott skulle begås om utelivskulturen förändrades och nattklubbarna inte höll öppet till kl. 03. Enligt polisens bild så begås en stor andel av våldsbrotten under den senare delen av natten då berusningsgraden är hög och nattklubbarna har stängt.

Krogarnas öppettider är i de flesta fall sammanfallande med deras serveringstillstånd. I nuvarande alkohollag (1994:1738) fastställs normaltiden för serveringstillstånd till mellan kl. 11.00-01.00, med chans att efter särskild prövning förlänga tillståndet utan begränsningar. I de flesta fall förlängs då tillståndet till kl. 03.00 med en utrymningstid om 30 minuter, men det förekommer att tillstånd ges fram till kl. 05.00¹². Den statliga alkoholutredningen som presenterades i mars 2009 hade som uppdrag att innehålla en total översyn av den nuvarande alkohollagen. Ett av utredningens förslag är att lagen ska ändras och att tillstånd endast ska kunna ges till kl. 03.00 efter särskild prövning¹³. Debatten kring krogars öppettider och våldsbrott har framförallt rört Stockholms ute- och nöjesliv men kan även relateras till Linköping. En tendens som innebär att nöjeslivet förlängs och senareläggs kan anas, framförallt efter intervjuerna med krögarna som menar att utelivskulturen har förändrats. Vilka konsekvenserna kan bli för säkerheten och tryggheten i nöjeslivet bör övervägas och ställas i relation till krogarnas öppettider på ett tydligare sätt.

Tillgången till narkotika i krogmiljön förefaller ha ökat under senare år. Enligt polisen är de vanligaste drogerna i Linköping vad som vanligtvis brukar kallas för partydroger som kokain, mefedron, metedron och olika tabletter. Ett problem i polisens arbete mot narkotika är att det hela tiden kommer nya droger som till en början inte är narkotikaklassade. När en drog blir narkotikaklassad är det mycket vanligt att tillverkarna snabbt skapar en ny drog genom att enbart ändra någon mindre del av receptet. Förfarandet att narkotikaklassa nya droger tar för lång tid i dagsläget menar gatulangningsgruppen i Linköping. Det polisiära arbetet mot droger

¹² I augusti 2008 fanns det 48 serveringstillstånd som sträckte sig fram till 05.00. Dessa återfinns i Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg. Uppgift hämtad från SOU 2009:22

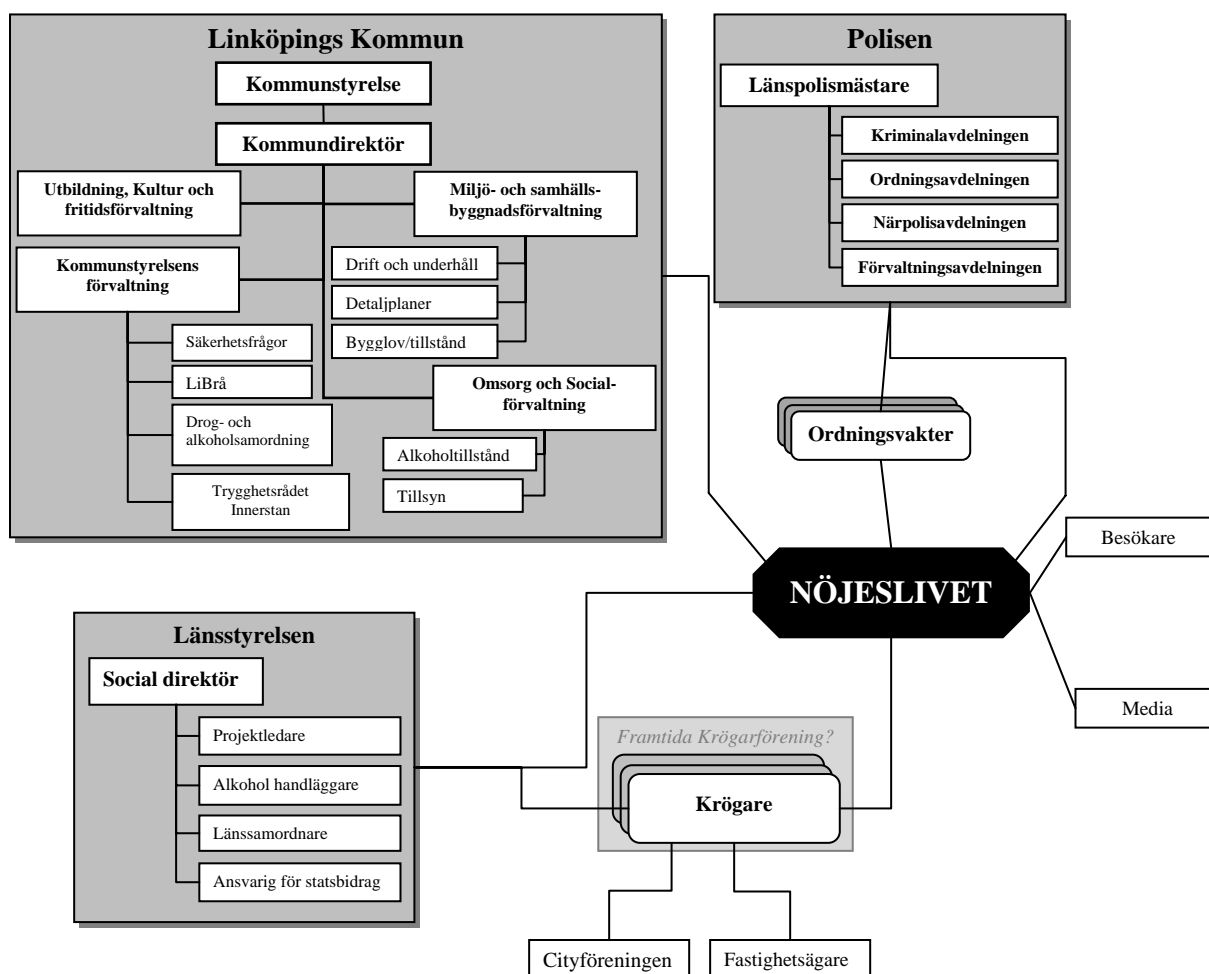
¹³ SOU 2009:22 *En ny alkohollag*

skulle underlättas om nya droger skulle kunna narkotikaklassas på ett enkelt och snabbt sätt, menar de vidare.

4. Samverkansformer

Slutligen visade även kartläggningen att samverkan, eller kanske snarare brist på samverkan, mellan olika aktörer till stor del påverkar arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor. I flertalet av intervjuerna framkommer det att det finns brister vad gäller kommunikationen både inom och mellan olika grupper och organisationer. Som redan nämnts i rapporten finns det en rad skilda aktörer som påverkar och har intressen gällande nöjeslivet i Linköping. Det handlar om allt från den vanliga besökaren till restaurangägare till teknik och samhällsbyggnadskontoret. Den genomgående bilden av problematiken som framträder vid analysen av intervjuerna är att samverkan mellan myndigheterna måste förbättras. Det finns inga gemensamma mål och/eller övergripande strategier för det brottspreventiva arbetet. Det saknas även forum för de olika organisationerna och grupperna att mötas för att byta erfarenheter, kunskaper och för att skapa gemensamma förhållningssätt.

Under kartläggningen blev det angeläget att få en god bild över vilka de olika aktörerna var som på olika vis har intresse och påverkar situationen i nöjeslivet. För att få en överblick över samtliga grupperingar, både privata och offentliga skapades denna modell.

Figur 2 Modell över Nöjeslivets olika aktörer

Bilden av nöjeslivet med dess olika aktörer är komplex. I problematiken bör det även tas hänsyn till att de olika grupperingar har olika intressen av hur nöjeslivet ska se ut och utvecklas. Exempelvis så vill krögarna att det ska komma många besökare till deras etablissemang och att dessa besökare ska handla alkohol i baren och äta mat i deras restauranger. Ordningsvakterna i sin tur vill inte att besökarna ska konsumera för mycket alkohol så att de stör ordningen och måste avhysas. Polisen i sin tur har också intresse av att besökare inte överkonsumerar alkohol eller tar droger. Dessutom har de intresse av att krögarna sköter sin servering, att entrévärdar inte släpper in individer som är överförfriskade, att ordningen och säkerheten i utomhusmiljön är god m.m. Vidare ställs olika politiska ambitioner och intressen mot varandra när det kommer till nöjeslivet. Å ena sidan finns de näringspolitiska aspekterna där den fria företagsamheten uppmuntras och framhålls, å andra sidan återfinns de trygghets- och säkerhetspolitiska ambitionerna.

Kartläggningen visar tydligt hur alla aktörer har olika kunskaper om och erfarenheter av nöjeslivet. Den visar även att de olika aktörerna sällan möts och delar dessa erfarenheter och kunskaper. När det gäller kritiken som lyfts fram i intervjuerna riktas den hårdaste kritiken mot Linköpings kommun. Flertalet av de intervjuade anser att det finns stora brister inom kommunen när gäller såväl samarbete och kommunikation, som förmåga att omsätta beslut och åtgärder i praktiken. En av orsakerna till den hårda kritiken verkar vara att det är flera olika avdelningar inom kommunen som berörs av olika aspekter av problematiken inom nöjeslivet. Detta leder till att saker lätt hamnar mellan stolarna. Det råder osäkerhet om vem som bär ansvar för olika frågor och den bristande samordningen mellan de olika avdelningarna leder till att det saknas en helhetsbild över problematiken. Dessutom kan det ta väldigt lång tid från det att ett beslut är fattat till att implementering och utförande av åtgärd sker. Flera av dem som verkar vara engagerade i aspekter och frågor som rör säkerheten och tryggheten på Ågatan saknar mandat för att genomföra åtgärder. De kritiska rösterna återfinns såväl inom som utanför kommunen.

Det är inte enbart Linköpings kommun som får kritik gällande samordning och kommunikation i intervjuerna. Polismyndigheten kritiserar också för att brista i kommunikation och samordning. Även här handlar kritiken om att olika avdelningar berörs och inte alltid samverkar i frågor som berör våldsprblematiken.

Det framgår under kartläggningen att möjligheterna till att bilda en krögarförening håller på att undersökas av cityföreningen. Krögarna i Linköping har inte något naturligt forum där de kan samlas och diskutera frågor som rör dem. Krögarna har många gemensamma intressen dels när det handlar om kontakter med olika myndigheter men även när det handlar om att öka tryggheten och säkerheten i och runt krogarna. En förening som samlar krögarna och deras intressen skulle göra att deras perspektiv på situationen kommer fram på ett tydligare vis. En sådan förening skulle även gagna myndigheterna och underlätta deras kontakt med krögarna.

Slutligen bör det även nämnas att Länsstyrelsen i Östergötland inte har velat delta i projektet. De menar att deras uppdrag är att verka för hela länet och skulle de delta i lokala projekt blir deras insatser snedfördelade.

3. Åtgärder

Kartläggningen och nulägesanalysen genererade en god helhetsbild över problematiken kring krogvåldet och förutsättningarna för trygghets- och säkerhetsarbete i Linköpings nöjesliv. Identifierandet av de fyra huvudområdena underlättade även det fortsatta arbetet med att samla in och ge förslag till åtgärder riktade mot de olika aktörerna. I denna del av rapporten kommer vi att skilja på de åtgärder som kan sägas vara projektets åtgärder och de åtgärder som de olika aktörerna driver. Eftersom universitetet varken har position eller mandat att genomföra konkreta åtgärder har vår roll i första hand varit att samordna och utveckla pågående åtgärder och åtgärdsförslag. Som tidigare nämnts så pågick brottspreventivt arbete inom flertalet organisationer och grupper och det fanns en rad åtgärder och insatser som var under pågående. Dessa åtgärder samt nya idéer och förslag till åtgärder identifierades, sammanställdes och bearbetades av forskarna i nära samarbete med arbetsgruppen. En del arbetet var även att undersöka vem som kunde ses ha ansvar för olika problem och åtgärder. Som diskuterats ovan, så fanns det problem med bristande samordning både mellan och inom olika myndigheter och grupperingar. En del av problematiken med samordning handlade om att ansvarsfrågan ibland var otydlig. Eller annorlunda uttryckt, det var inte alltid självklart vem som ”ägde” problemet. Därför blev det även centralt att lyfta ansvarsfrågan och för varje åtgärdsförslag som projektet genererade identifiera vem eller vilka som skulle ansvara för och driva åtgärden.

Ett av projektets centrala mål har varit att samla och samordna det pågående brottspreventiva arbetet för att på så vis kunna få till stånd en samverkan mellan olika aktörer. Vid projektets start saknades, med ett undantag, arenor för berörda aktörer att mötas och diskutera situationen gemensamt. Projektets åtgärder kom därför att huvudsakligen utgöras av arbete för att:

- **Skapa arenor för offentliga och privata aktörer att mötas samt skapa förutsättningar för etablerandet av en strategisk och hållbar samverkan rörande det brottspreventiva arbetet.**
- **Upprätta en Handlingsplan för säkerhets- och trygghetsfrågor inom Linköpings nöjesliv där alla brottspreventiva åtgärder och åtgärdsförslag samlas och samordnas.**

Nedan diskuteras först projektets arbete för att etablera gemensamma arenor för myndigheter och aktörer att mötas. Sedan kommer arbetet med att samla och samordna olika åtgärder och åtgärdsförslag i en handlingsplan att beskrivas.

Samverkan och gemensamma arenor

I Linköpings olika stadsdelar finns det så kallade Trygghetsråd och *Trygghetsrådet Innerstaden City* är ett samverkansråd för frågor som rör trygghet och säkerhet i innerstadskärnan. I denna grupp diskuteras ofta frågor som rör Ågatan och området för Linköpings nöjesliv. Samtidigt behandlas även en rad andra frågor som inte har direkt betydelse eller inverkan på det brottspreventiva arbetet inom nöjeslivet. Trygghetsrådet är i första hand ett samverkansråd, de har inte mandat att fatta beslut. I rådet ingår flertalet av de aktörer som berörs av situationen i nöjesområdet och på Ågatan.

Trygghetsrådet Innerstan City:

- Cityfastighetsägarna
- Företagarna Gamla Linköping

- Krogägare
- Linköpings kommun:
 - Alkohol- och drogförebyggandesamordnare
 - Kultur och fritidskontoret
 - Ordförande samt biträdande ordförande från geografiska utskottet
 - Samordnare för Brottsförebyggande arbete (LiBrå)
 - Socialkontorets alkoholhandläggare
 - Säkerhetsavdelningen
 - Teknik och samhällsbyggnadskontoret
 - Ungdomsombud
 - Råd och Stöd Fältsekreterare
- Närpolischef Linköping
- Svenska kyrkan/Stadsmissionen

Som ett förtydligande kan det tilläggas att från Linköpings kommun deltar både tjänstemän och politiker i rådet. Inom denna grupp behandlas som redan nämnts, ofta frågor som rör nöjeslivet och deltagarna i rådet har mycket kunskap och erfarenhet av problematiken kring krogvåldet och otryggheten. Trots det visade kartläggningen att gruppen hade svårt att få gehör för sina synpunkter, förslag till åtgärder m.m. En orsak kan vara att trygghetsråden inte har något beslutsfattande mandat utan enbart ska fungera som samverkansråd. En annan och kompletterande förklaring kan vara att då rådet enbart består av en representant för varje enskild organisation eller aktör så är det svårt för dem att få gehör för frågorna inom sina respektive hemorganisationer eller grupperingar. Därför fanns det ett behov av att olika aktörer kunde mötas och diskutera problematiken gemensamt i en bredare form och med flera deltagare än vad samverkansrådet kunde erbjuda. Under projektets regi anordnades vid två separata tillfällen workshops dit berörda aktörer, både offentliga och privata, bjöds in. Den första workshopen¹⁴ anordnades efter kartläggningsfasen under projektets första år, och kan ses som inledningen på åtgärdsfasen av projektet. Under workshopen presenterades inledningsvis resultatet från kartläggningen och nulägesanalysen. De fyra huvudområdena *fysisk miljö, ordningshållning- och säkerhet, alkohol- och drogkonsumtion samt samverkansformer* sanktionerades av workshopsdeltagarna vid detta tillfälle. Därefter arbetade deltagarna på workshopen med att ta fram och samla olika åtgärder och åtgärdsförslag för att bemöta den beskrivna problematiken. Arbetet utgick ifrån huvudområdena. Workshopen gjorde det möjligt för olika aktörer att träffas och framförallt diskutera olika perspektiv och synsätt på problematiken. Det gav även deltagarna förutsättningar att skapa gemensamma mål för det brottspreventiva arbetet.

¹⁴ Workshopens deltagare: Från Linköpings kommun: ungdomsombud, tjänstemän från Teknik och samhällsbyggnadsförvaltningen, säkerhetschef och säkerhetssamordnare, alkoholhandläggare, fältsekreterare, administrativ, chef sociala förvaltningen, utvecklingsledare demokrati och ungdomsfrågor, alkohol- och drogförebyggande samordnare. Från Polismyndigheten Östergötland: polismästare, närpolischef, närpolisinspektör, yttre befäl. Länsstyrelsen: länssamordnare alkohol- och drogförebyggande arbete, projektledare ansvarsfull alkoholservering och tillsyn. Linköpings universitet: föreståndare RBB, projektledare samt utredare

Den andra workshopen¹⁵ anordnades under projektets andra år och kan sägas avrunda och avsluta projektets åtgärdsfas. Under denna workshop deltog flertalet av både de offentliga och privata aktörer som berörs av problematiken kring Ågatan och nöjeslivet i Linköping. Det kan nämnas att under den andra workshopen deltog flera av de krögare som har restaurang och/eller nattklubb inom nöjesområdet. Till workshopen hade även ordningsvakter bjudits in men ingen av de inbjudna vakterna deltog. Under workshopen presenterades den framarbetade handlingsplanen (som beskrivs nedan) och projektets huvudsakliga resultat. Därefter arbetade deltagarna vidare med handlingsplanen och de åtgärdsförslag som samlats in. Även denna workshop gav möjligheter för olika aktörer att utbyta erfarenheter och skilda samt lära av varandra.

Utfallet av de båda workshopstillfällena har varit mycket tillfredsställande. De har hjälpt till att samordna och etablera åtgärder för det brottspreventiva arbetet men även skapat gemensamma arenor för de olika aktörerna. Dessa arenor har gett möjligheter och skapat förutsättningar för ett gemensamt förhållningssätt och för en gemensam strategi i det brottspreventiva arbetet. Under framförallt den andra workshopen kunde krögare, poliser och kommunens tjänstemän samtala och utbyta erfarenheter på ett, enligt dem själva, nytt sätt.

En handlingsplan för säkerhets- och trygghetsfrågor inom nöjeslivet i Linköping

Projektets andra åtgärd har varit att samla och samordna olika pågående åtgärder och förslag på åtgärder som kan verka brottspreventivt. Åtgärderna samlades i en handlingsplan som utgör ett gemensamt dokument för arbetet med trygghets- och säkerhetsfrågor inom Linköpings nöjesliv. Handlingsplanen organiserades efter de fyra huvudområdena, fysisk miljö, ordningshållning och säkerhet, alkohol- och drogkonsumtion samt samverkansformer. Under varje område delades sedan åtgärderna in i två kategorier; *Åtgärder på lång sikt* och *Åtgärder på kort sikt*. Varje åtgärd presenterades och ordnades i en mall som återfinns nedan:

¹⁵ Workshopens deltagare: Från Linköpings kommun: berörda politiker, ungdomsombud, tjänstemän från Teknik och samhällsbyggnadsförvaltningen, säkerhetschef och säkerhetssamordnare, alkoholhandläggare, fältsekreterare, administrativ, chef sociala förvaltningen, utvecklingsledare demokrati och ungdomsfrågor, alkohol- och drogförebyggandesamordnare, fältsekreterare, ungdomsenheten Råd & Stöd. Från Polismyndigheten Östergötland: polismästare, närpolischef, närpolisinspektör, poliskommissarie. Linköpings universitet: föreståndare RBB, projektledare samt utredare. Cityfastighetsägarna, Brottsofferjouren, Svenska Kyrkan, Krogägare, Alkohol- och drogförebyggandesamordnare från Norrköping, Mjölby och Motala

Åtgärd

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontaktpersoner	
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

Som framgår av mallen så beskrivs i handlingsplanen olika problemområden som påverkar tryggheten och säkerheten på och omkring Ågatan och vilken åtgärd som skulle kunna förbättra situationen. I mallen presenteras vidare åtgärdens syfte, en eventuell arbetsplan, vem/vilka som har det övergripande ansvaret för åtgärden och vem som är kontaktperson. Dessutom anges vad som anses vara en lyckad insats och hur åtgärden bör följas upp och utvärderas.

Åtgärderna som samlats i handlingsplanen är av vitt skilda karaktärer. Dels kan de ses som åtgärder på lång och kort sikt men en del av dem kan närmast beskrivas som idéer och/eller visioner. Vissa åtgärder är pågående och var även så vid projektets början, medan vissa av åtgärdsförslagen kommit till under de båda workshopstillfällena eller formulerats av forskarna och/eller arbetsgruppen. En del av åtgärderna är enkla och relativt lätta att genomföra, framförallt de som är mer praktiska i sin karaktär. Andra åtgärder kan beskrivas som mer komplexa och kan komma att kräva ett långsiktigt och strategiskt påverkansarbete för att kunna genomföras. Syftet med att samla åtgärder av så olika karaktär har varit att genom handlingsplanen kunna ge en så övergripande och god helhetsbild som möjligt av problematiken kring otryggheten och krogvåldet i nöjeslivet. Vid projektets slut hade sammanlagt 32 olika åtgärder samlats i handlingsplanen, då handlingsplanen är ett levande dokument kan flera åtgärder tillkomma. Inom ramen för denna rapport finns det inte utrymme att presentera och diskutera samtliga av de 32 åtgärderna men för varje delområde ges nedan några exempel på åtgärder som ryms i handlingsplanen. För en utförligare redovisning av handlingsplanens olika åtgärder och åtgärdsförslag se hela handlingsplanen i bilaga 2.

Åtgärder för den fysiska miljön

Under området *Fysiska miljön* i handlingsplanen har åtgärder som påverkar själva nöjesområdets fysiska förutsättningar samlats. Här återges några exempel över sådana åtgärder:

- Biltrafiken till och från Ågatan har begränsats genom nya trafikföreskrifter. Taxiplatserna i området har flyttats på ett sådant sätt att bråk om taxibilar kan förhindras på ett annat vis än tidigare. Denna åtgärd inleddes och genomfördes under projektet.

- En av de långsiktiga åtgärderna rörande den fysiska miljön är att utvidga nöjesområdet för att på så vis bemöta den problematik som rör områdets begränsade yta. En sådan åtgärd kan ge effekt på andelen friktionsvåld och även verka positivt på avrinningsproblematiken.

Åtgärder för ordningshållning och säkerhet

Området *ordningshållning och säkerhet* fokuserar på ordningsvakternas och polisens arbetssituation och förutsättningar att utföra sitt arbete. Dessutom ges förslag på kameraövervakning och ett par åtgärder riktas även mot krogarna och nattklubbarna och hur deras öppettider påverkar situationen. Här återfinns några exempel på åtgärder för att upprätthålla ordning och säkerhet:

- Under projektets gång undersöktes av kommunen och polisen möjligheten för polisen att disponera lokaler i närheten av eller inom nöjesområdet. En sådan åtgärd skulle underlätta polisens arbete betydligt och även leda till att polisens närvaro inom området kan öka eftersom de då inte måste åka mellan polisens huvudkontor och Ågatan. Vid projektets slut stod det klart att polisen kommer att ha tillgång till och få disponera egna lokaler inom det nya medborgarkontor som håller på att upprättas. Detta medborgarkontor kommer att ligga i stadsbiblioteket som ligger knappt 500 m från nöjesområdet.
- Här uppmärksammas även ordningsvakternas unika och komplexa arbetssituation. Ordningsvakterna är polisens förlängda arm in i krogmiljön, deras uppdrag är att sköta ordningen inne på krogar och nattklubbar. De utbildas och certifieras av polisen men anställs och avlönas av krogarna. På så vis kan de hamna i situationer där skilda intressen påverkar deras arbete. Åtgärdsförslaget handlar om att ge deras speciella arbetssituation mer uppmärksamhet och genom ökad kommunikation och stöd kunna underlätta ordningsvakternas arbetssituation.

Åtgärder för minskning och kontroll av alkohol- och drogkonsumtion

När det gäller preventiva åtgärder mot alkohol- och drogkonsumtion är de i huvudsak långsiktiga och strategiska till sin karaktär. Framförallt kan nämnas att Linköpings kommun arbetar efter metoden *Ansvarsfull alkoholserving*. Länsstyrelsen i Östergötland drev under en period mellan 2005 och 2007 ett projekt¹⁶ som särskilt uppmärksammande utveckling och etablering av metoden. Under denna period hölls flera utbildningar för både tjänstemän, restaurangägare och polisen om metoden. Här återfinns exempel på åtgärder som samlats i handlingsplanen rörande alkohol- och drogkonsumtion:

- Flera och tätare kontroller av serveringstillstånden bör göras av både polisen och sociala förvaltningens handläggare. Dessutom vore det bra om anonyma kontroller kunde genomföras för att på så vis även kunna genomföra kontroller i naturliga former och när krogarna inte förväntar att bli kontrollerade. Anonyma kontroller skulle med andra ord kunna spegla verkligheten i krogvärlden på ett annat sätt. Under projektets slutfas arbetar sociala förvaltningen i Linköping på att omarbete sina rutiner för kontroll av serveringstillstånden. I dessa planer ingår bl.a. planering av anonyma kontroller.
- Det förebyggande arbetet mot alkohol- och drogkonsumtion bör vara strategiskt och långsiktigt. Gemensamma mål, förhållningssätt och metoder är centrala verktyg i arbetet för att minska konsumtion av alkohol och droger.

¹⁶ Bly Mattias (2007) *Ansvarsfull alkoholserving* Länsstyrelsen Östergötland Dnr 705-22039-2007

Åtgärder för att främja samverkan och samverkansformer

Slutligen samlades åtgärder som kan främja samverkan mellan olika organisationer och aktörer eller förslag till olika former av samverkan i handlingsplanen. Även dessa åtgärder är av en mer långsiktig karaktär.

- Ett av de viktigaste åtgärdsförslagen som ges i handlingsplanen är att det bör finnas en samordnande grupp för frågor som rör tryggheten och säkerheten i nöjeslivet. Gruppen bör vidare vara en sammansättning av de olika aktörer som berörs av och har ansvar för problematiken kring våldsbrott och krogvåld inom nöjeslivet. Under projektets gång identifierades *Trygghetsrådet Innerstaden City* som den grupp som skulle kunna ha det övergripande ansvaret att driva frågorna som rör brottsprevention och säkerhet inom nöjesområdet i Linköping (se vidare s.25 och 29).
- Det finns ett behov av att kunna vidarebefordra viktig information till allmänheten och nöjeslivets besökare. Besökarna är en viktig part i nöjeslivet och den grupp som rent konkret berörs av krogvåldet. Därför är det centralt att de får information om vad som händer och vilka åtgärder som görs för att förändra och förbättra situationen på Ågatan och inom nöjesområdet. Ett åtgärdsförslag är att etablera en tydlig och sammanhållen informationskanal, exempelvis i form av en hemsida, där bl.a. information om det brottspreventiva arbetet kan förmedlas och diskuteras. Genom tydlig och öppen dialog med besökare och allmänhet kan tryggheten på sikt tänkas öka då besökare är medvetna om de insatser som görs.
- Linköpings kommun fick under kartläggningen kritik för att de på flera sätt brister i samordning, kommunikation och ansvarstagande gällande det brottspreventiva arbetet. Ett förslag till åtgärd är därför att det inom kommunen etableras ett samverkansråd där berörda förvaltningar och avdelningar gemensamt diskuterar och samordnar sitt arbete med Ågatan och nöjesområdet.

4. Genomförande

Projektet har genomförts i nära samarbete med Linköpings brottsförebyggande råd LiBrå samt Polismyndigheten i Östergötland. Projektet initierades av LiBrå tillsammans med RBB vid Linköpings universitet. RBB är även den part som har lett projektet samt genomfört större delen av arbetet genom de två forskare vid avdelningen för sociologi som deltagit i projektet. Förutom de medel som kom från Brå, har Linköpings kommun bidragit med en mindre delfinansiering. Polismyndigheten och Linköpings kommun har dessutom bidragit till projektet genom arbetsinsatser och personalresurser.¹⁷ Vid projektets början tillsattes en styrgrupp med representanter på ledningsnivå från RBB, Polismyndigheten samt Linköpings kommun. I styrgruppen deltog:

- Samordnare för demokrati, trygghet och ungdomsstrategiska frågor, Linköpings kommun, kommunledningskontoret
- Polismästare, Polismyndigheten Östergötland
- Föreståndare, RBB Linköpings universitet
- Lektor i sociologi, Linköpings universitet (projektledare)

Styrgruppen har haft det övergripande ansvaret att följa upp och driva projektets mål. Vidare tillsattes en arbetsgrupp som har träffats regelbundet under projektets gång. Deltagarna i arbetsgruppen har samtliga arbetat med frågorna inom sina respektive organisationer och gruppen har under projektets gång fungerat som den sammanlänkande och operativa delen av projektet.

- Lektor i sociologi, Linköpings universitet (projektledare)
- Utredare, Linköpings universitet, avdelningen för sociologi
- Närpolischef, Polismyndigheten i Östergötland
- Ställföreträdande närpolischef, Polismyndigheten i Östergötland
- Samordnare, LiBrå, Linköpings kommun
- Alkohol- och drogförebyggandesamordnare, Linköpings kommun

Merparten av arbetet under projektet har utförts av de båda forskarna vid Linköpings universitet. Forskarna har lett och organiserat det operativa arbetet, de har samlat in huvudparten av datamaterialet, genomfört intervjuerna, utvecklat och sammanställt handlingsplanen, informerat om projektet i olika sammanhang, initierat olika möten samt tagit kontakt med olika nyckelpersoner och källor. Arbetsgruppen har fungerat som ett arbetande forum och i gruppen har olika pågående processer genomgående diskuterats och ventilerats. Deltagare i arbetsgruppen har haft en viktig funktion i arbetet med att ta fram befintligt material och anordna workshops. Under arbetet med handlingsplanen hade arbetsgruppen en central roll. Gruppens olika deltagare hade goda insikter i de olika hemorganisationernas pågående brottspreventiva åtgärder. Dessutom fungerade arbetsgruppen som ett forum där handlingsplanens samtliga åtgärder kunde diskuteras, arbetas fram och utvecklas. Deltagarna har vid ett flertal tillfällen under projektet, läst och kommenterat olika utkast till handlingsplanen.

Projektets fem faser

Projektet organiserades utifrån projektplanen i fem olika steg eller faser. Dessa faser ska inte ses som helt kronologiska eller avskilda från varandra, eftersom flera av dem har skett

¹⁷ För en utförligare sammanställning över projektets medel se den ekonomiska redovisningen.

parallellt och överlappande. I kommande avsnitt kommer en återkoppling och en sammanfattning över de olika faserna och hela projektets process att redovisas. De två första faserna kommer endast att kort sammanfattas då de redan beskrivits och presenterats i rapporten under framförallt avsnitten *kartläggning och åtgärder*. Den tredje fasen, som rör metodutveckling för brottspreventiv samverkan baserad på våra erfarenheter, är övergripande i sin karaktär. Där beskrivs en stor del av projektets resultat och utveckling utifrån de lärdomar som kommit under projektiden. Fas fyra sammanfattas i korthet och en utvecklad diskussion om effekter återfinns under avsnittet effekter (se s. 27).

1. Planering och kartläggning inklusive nulägesanalys, sammanställning och utvärdering av befintliga aktiviteter.

I den inledande kartläggningsfasen av projektet samlades det befintliga materialet i form av statistik, rapporter och andra typer av texter in. Vidare genomfördes intervjuer med nyckelpersoner för att vi skulle få en så god bild som möjligt över problematiken kring nöjesområdet. För utförligare beskrivning av detta arbete (se s. 5ff).

Den inledande kartläggningen var värdefull för det fortsatta arbetet då den genererade central och viktig information och kunskap. Det var även nödvändigt att en så klar bild av situationen som möjligt kunde ligga till grund för projektet då det fanns flera olika uppfattningar och bilder av Ågatan (se s. 1 och 5). Kartläggningen mynnade ut i identifierandet av de fyra olika huvudområden; den *fysiska miljön, ordningshållning och säkerhet, alkohol- och drogkonsumtion* samt *samverkansformer* (se vidare s.8 ff).

2. Åtgärdsförslag riktade till de olika intressenterna (kommun, polis, krögare, fastighetsägare m.fl.) fokuserade på Ågatan-problematiken.

Under arbetet med att samla in och sammanställa det fortsatta arbetet med åtgärdsförslag och den gemensamma handlingsplanen var de fyra utpekade huvudområdena vägledande. Som tidigare nämnts utgick en stor del av arbetet med handlingsplanen från arbetsgruppen (se vidare s. 15 och 17 ff).

De båda workshopstillfällena var berikande för arbetet på flera sätt, dels ledde de till att en rad åtgärdsförslag togs fram och dels ledde de till dialog och inledande samverkan mellan de olika aktörerna. Vid båda workshopstillfällena deltog en rad olika aktörer som på skilda vis har intresse eller ansvar för aspekter som rör trygghets- och säkerhetsfrågor i Linköpings nöjesliv (se vidare s. 16f). Genom den uppmärksamhet som olika åtgärder och åtgärdsförslag fick genom projektet upplevde både polisen och kommunens tjänstemän som har deltagit i projektet att processerna att implementera och förverkliga åtgärder fick en ny prioritering inom deras organisationer.

3. Utveckling av metod för brottspreventiv samverkan baserad på erfarenheter från arbetet kring Ågatan.

Redan inledningsvis i projektet upplevdes det som angeläget att olika aktörer som hade ansvar och berördes av situationen i nöjeslivet kunde mötas. Den bristande samverkan som fanns mellan och inom organisationer och grupper var ett av nulägesanalysens tydligaste resultat. En del av denna problematik var att det saknades arenor och forum för olika aktörer att mötas för att gemensamt formulera mål och strategier för ett brottspreventivt arbete. Arbetet med att utveckla en grund och förutsättningar för samverkan har pågått under hela projektet. Vår erfarenhet är att en sådan process inte kan skyndas på eller tvingas fram. Som modellen (se s. 12) över nöjeslivets olika aktörer visar är det en mängd olika organisationer, instanser inom

organisationerna och olika privata grupper som berörs av och har intresse i nöjeslivet. Dessa olika aktörer har skilda intressen och mål när det kommer till nöjeslivet. Det är därför nödvändigt för att samverkan ska kunna vara möjlig, att det finns forum där de kan utbyta erfarenheter och perspektiv. Genom sådana möten kan en ökad förståelse för varandra, samt en grund för ett gemensamt arbete läggas. Under projektet har en mängd olika möten med berörda aktörer ägt rum. Flertalet av mötena har arrangerats av forskarna och arbetsgruppen i syfte att få mer kunskap om problematiken och/eller i syfte att diskutera åtgärder. Genom dessa möten tror vi att en grund och förutsättning för fortsatt samverkan har skapats. Nedan återfinns en översikt över olika former av möten som ägt rum under projekttiden, en del av dessa har redan beskrivits tidigare i rapporten.

- Samtal om stadsplanering rörande främst innerstaden och nöjesområdet med översiktsplanerare och exploateringsingenjör vid Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.
- Möte om säkerhetsfrågor, fysisk miljö och samverkan med säkerhetssamordnare, kommunledningskontoret; ingenjör, stadsträdgårdsmästare och projektledare från Teknik- och samhällsbyggnadskontoret
- Möte om serveringstillstånd, tillsynskontroller, samverkan m.m med alkoholhandläggare och administrativ chef sociala förvaltningen, samordnare LiBrå samt utvecklingsledare alkohol- och drogförebyggande arbete, kommunledningskontoret.
- Möte med arbetsgruppen och politiker om samverkansråd för det brottspreventiva arbetet.
- Flertalet möten om projektet och samverkansfrågor med Trygghetsrådet Innerstaden City
- Workshops för att arbeta med åtgärder och åtgärdsförslag

Vi upplever att universitetets neutrala roll i projektet har varit av betydelse. Framförallt har det blivit tydligt i processerna för utveckling av samverkan. Flera försök till att forma gemensamma mål och strategier för att hantera krogvåld och otrygghet inom nöjeslivet hade skett i Linköping. Men som redan beskrivits i rapporten hade dessa försök runnit ut i sanden eller inte fungerat av andra orsaker. I en sådan situation kan det vara positivt för utvecklingen att en neutral part kan driva och initiera arbetet med att skapa samverkansformer.

Den handlingsplan för brottsförebyggande arbete som togs fram under projektets andra år är ett gemensamt dokument för de olika aktörerna. Handlingsplanen kan på så vis även ses som ett resultat av arbetet att skapa samverkansformer och utgör grunden för en fortsatt samverkan mellan aktörerna. Handlingsplanen kan även ses som ett slags metodhandbok för ett långsiktigt och strategiskt brottspreventivt arbete.

4. Uppföljning och utvärdering av effekter av genomförda åtgärder.

Under projektets tid har vid två tillfällen utvärderingar rörande upplevelse av trygghet inom nöjesområdet genomförts. Dessutom har utvecklingen gällande krogvåld regelbundet följts upp. Resultaten från båda dessa uppföljningar presenteras och diskuteras mer utförligt under kapitlet *Effekter* nedan.

Inom ramen för handlingsplanen finns det riktlinjer för hur de olika åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eftersom flera av åtgärderna är pågående eller i implementeringsfas är det för flertalet svårt att med säkerhet kunna mäta effekter. Handlingsplanen kommer att årligen följas upp och revideras och i den processen kommer uppföljning vara en central del.

Brottspreventivt arbete är långsiktigt och det kan ta tid innan reella effekter av olika åtgärder och insatser kan mätas. Inom projektets tidsram om två år, är en *långsiktig* utvärdering inte möjlig på så vis att en sådan inte kan anses ge några tydliga indikationer om utvecklingen eller eventuella effekter. Det vore därför angeläget att på sikt genomföra en uppföljning av de effekter som projektet kan ha haft när det gäller framförallt långsiktig brottspreventiv samverkan.

5. Kunskapsspridning till kommuner och andra intressenter.

Under projektet har flera aktiviteter ägt rum med syftet att sprida erfarenheter och lärdomar från arbetet. Här kan nämnas den andra workshopen där flera kommuner inom Östergötland hade bjudits in och deltog. Dessutom arrangerades ett arbetsmöte och utbyte med ett annat av Brå finansierat brottspreventivt projekt som drevs på Öland under sommaren 2008.¹⁸ Vid detta möte deltog även överdirektör Maria Bredberg Pettersson, vid Rikspolisstyrelsen som var på besök hos Polismyndigheten Östergötland.

Projektledaren har informerat om projektet och deltagit i ett frukostmöte arrangerat av föreningarna IOGT-NTO och NBV (nykterhetsrörelsens bildningsverksamhet). Mötet hade temat "Krogvåldets våldsamma baksida – om alkohol och våld och ett trivsammare nöjesliv" och flera politiker, krögare och representanter från olika myndigheter och organisationer deltog.

Under våren 2009 besökte Rikspolischef Bengt Svensson Linköping, på inbjudan av Länsstyrelsen Östergötland. Vid det mötet var även föreståndaren för RBB och projektledaren inbjudna för att informera om projektet och diskutera brottsförebyggande arbete tillsammans med rikspolischefen samt andra inbjudna deltagare, kommuner m.fl.

Arbetsgruppens deltagare har även på olika håll spridit kunskap och erfarenheter från projektet. De har framförallt varit till stor hjälp att sprida information inom sina egna organisationer.

Flertalet av de ovan presenterade mötena har bevakats av media vilket bidragit till informations- och kunskapsspridning. Efter att projektet nu avslutas inleds ett viktigt arbete med att fortsätta att sprida kunskap, lärdomar och erfarenheter från arbetet via olika informationskanaler. Huvudparten av informationsspridningen kommer av naturliga skäl att ske efter att projektet avslutats. I detta arbete kommer projektets olika aktörer samt de dokument som producerats under projektet, dvs. handlingsplanen och slutrapporten att spela en viktig roll. Den modell och de principer som handlingsplanen bygger på skulle kunna användas för liknande arbetet i andra sammanhang och andra kommuner. Denna uppgift eller möjlighet är Linköpings kommun som efter avslutat projekt nu förvaltar handlingsplanen. Slutrapporten från projektet kommer att delges Brottsförebyggande rådet och en förhoppning

¹⁸ Slutrapport "Ett tryggt och brottsfritt Öland sommaren 2008" Borgholms kommun och Polismyndigheten i Kalmar Län

är att kunskaperna från projektet på så vis även kan spridas via Brå:s informationskanaler och att rapporten kan spridas i olika sammanhang.

Projektets åtgärder

Inom ramen för projektet har, som tidigare nämnts, två centrala åtgärder genomförts, dels insatser för att främja och etablera samverkan mellan olika aktörer och dels upprättandet av en handlingsplan för säkerhets- och trygghetsfrågor inom Linköpings nöjesliv. Projektets mål har varit att utveckla en hållbar samverkan mellan offentliga och privata aktörer gällande tryggheten och säkerheten i nöjeslivet. Arbetet för att utveckla en hållbar samverkan bör ses som långsiktigt, där projektet har bidragit till att skapa förutsättningar och en grund för samverkan. Detta har vi kunnat göra genom att de olika aktörerna vid flera tillfällen under projektet getts möjlighet att mötas, diskutera och utveckla ett gemensamt förhållningssätt.

Dessutom har under projektet ett samverkande forum för frågorna kring brottspreventivt arbete kunnat identifieras och utses i form av det redan befintliga *Trygghetsrådet Innerstaden City*. Forskarna deltog under projektets gång vid flertalet tillfällen i Trygghetsrådet sammanträden och diskuterade samt presenterade projektet och dess utveckling. Kartläggningen visade att frågorna som rör krogvåld och trygghet inom nöjesområdet skulle behöva en "hemvist" för att de på ett bättre sätt ska kunna drivas effektivt och strategiskt. Samtidigt är det centralt att arbetet sker i samverkan mellan offentliga och privata aktörer. De processer och den utveckling som inletts med projektet bör dessutom tas till vara och följas upp genom någon instans. *Trygghetsrådet Innerstaden City* sågs av arbetsgruppen för projektet som en naturlig hemvist för frågorna. Under projektet inleddes därför en process för att Trygghetsrådet skulle bli det forum och den grupp som drev frågan vidare efter projektets slut. Ett möte med trygghetsrådets båda politiker anordnades för att sanktionera förslaget hos dem. Vidare presenterades förslaget tillsammans med den framtagna handlingsplanen på ett av kommunstyrelsens planeringsutskott. Förslaget godtogs under samma möte och trygghetsrådet har vid projektets slut tagit över handlingsplanen och kommer i samverkan att driva arbetet med att genomföra och implementera handlingsplanens åtgärder.

När projektet nu avslutas är det de olika aktörerna själva som fortsätter att utveckla och fördjupa den samverkan som påbörjats. I den processen ses handlingsplanen som ett viktigt verktyg. Genom handlingsplanen har de olika aktörerna ett gemensamt dokument som det brottspreventiva arbetet kan utgå från. I handlingsplanen samlas även samtliga identifierade och framtagna åtgärder, både de som offentliga organisationer ansvarar för och de som privata ansvarar för. Genom detta samlade och gemensamma grepp kring problematiken skapas en strategisk och långsiktig grund för att samverkan ska kunna komma till stånd.

Samtidigt är det i denna fas av arbetet centralt att de olika aktörerna formulerar gemensamma tydliga mål för de brottspreventiva insatserna. Målen bör vara konkreta och mätbara som exempelvis att minska andelen våldsbrott i relation till krogmiljön.

De åtgärder som projektet har genomfört kan på flera sätt sägas ha ingått eller löpt parallellt med den ordinarie verksamheten i kommunen. Projektets roll har varit att samordna redan befintliga insatser och verka för att aktörer samverkar mot samma mål. I handlingsplanen har dessa identifierats, lyfts fram och i vissa fall utvecklats men det är inte projektets medel eller projektet som sådant som genomfört eller planerar att genomföra dem. Åtgärderna och de planerade insatserna ingår i huvudsak i kommunens eller polisens ordinarie verksamhet. Arbetet med dessa åtgärder kommer på så vis även att fortlöpa efter projektets slut då de på intet vis är beroende av projektet.

Diskussion kring genomförande

Vägen genom projektet kan många gånger beskrivas som krokig och snårig. En del av utmaningarna har varit att hantera aktörers olika förväntningar på projektet, på forskarnas roll och på vad projektet ska kunna åstadkomma. Problematiken kring krogvåld och otrygghet i nöjesområdet kring Ågatan i Linköping var känd och omdebatterad i olika sammanhang och hos de berörda aktörerna. Inledningsvis upplever vi att det kunde finnas en viss tvekan i vissa sammanhang, inför projektet. Den tvekan vi upplevde kan ha berott på att det funnits flera tidigare försök att arbeta strategiskt med "Ågatan-problematiken." Det tycktes vara svårt att se vad ännu ett projekt skulle kunna åstadkomma eller vad Linköpings universitet skulle kunna tillföra som var annorlunda än det som redan tidigare gjorts.

På samma sätt som att vissa kunde tveka inför ytterligare en satsning, så upplever vi att andra hyste en tilltro till att detta kunde vara lösningen på problematiken. Förväntningarna på forskarna och på vad forskarna skulle kunna göra var i vissa fall höga och missriktade. På grund av det har det i många fall varit nödvändigt att påminna aktörer om att forskarnas och universitets roll i projektet först och främst har varit att arbeta för att skapa samverkan mellan offentliga och privata aktörer. Det brottspreventiva arbetet och ansvaret för problem och åtgärder finns hos Linköpings kommun, Polismyndigheten, Krögarna, Länsstyrelsen m.fl. Linköpings universitet har varken mandat eller position att driva och genomföra direkta åtgärder mot otrygghet och krogvåld. På så vis fanns det olika bilder av projektets syfte och vilka åtgärder som låg inom projektet. Det har vid flera tillfällen under projektet funnits anledning att diskutera vem och vilka som "äger" problematiken kring Ågatan och nöjesområdet.

Delar av denna problematik har även återfunnits inom projektet. Både Linköpings kommun och polismyndigheten åtog sig att bidra med personalresurser. Kommunen har dessutom varit delaktiga med en mindre delfinansiering av projektet. Under projektet upplever vi att det funnits olika bilder och förväntningar över vad polisens och kommunens insatser skulle innebära. En tydlig ansvarsfördelning inledningsvis i projektet hade kunnat motverka en sådan oklarhet som nu uppstod. Vidare skulle konkreta och mätbara mål för projektet ha påverkat arbetet positivt. De mål som sattes upp för projektet i projektplanen var av en övergripande karaktär vilket inneburit att de inte på ett konkret vis kunde varit vägledande i det operativa arbetet.

Som redan nämnts så kommer arbetet med problematiken kring Ågatan och nöjesområdet att drivas av *Trygghetsrådet Innerstaden City* efter projektets slut. Genom och utifrån denna grupp kan samverkan och gemensamma insatser genomföras. Trygghetsrådet är en befintlig grupp som fanns vid projektets början, trots det har det inte varit självklart att det är denna grupp som ska ha det övergripande ansvaret för brottspreventiv samverkan. Inom Linköpings kommun har frågan snarare drivits på flera olika håll. Dels genom det lokala brottsförebyggande rådet, LiBrå och dels via satsningar liknande den tidigare nämnda Ågatan-gruppen (se s. 1). Det har saknats ett samlat och gemensamt arbete för det brottspreventiva arbetet vilket även medfört att problematiken inte alltid uppfattats som prioriterad.

Länsstyrelsen är en av de aktörer som kan ses ha intresse och även ansvar för vissa aspekter av problematiken kring krogvåldet och otryggheten i nöjeslivet. De har inte sett det som en del av deras uppdrag att delta inom ett sådant här projekt. På grund av det har de inte heller deltagit i några av projektets aktiviteter trots att de vid flertalet tillfällen blivit inbjudna. Länsstyrelsen hade under projektet kunnat vara en stor tillgång, då de innehar stor kunskap och erfarenhet inom problemområdet.

5. Effekter

Projektets resultat och dess effekter kan diskuteras dels utifrån polisens statistik över våldsbrott i området och dels utifrån två utvärderingar som genomförts inom ramen för projektet. Däremot bör det nämnas att projektet inte varit kvantitativt i den bemärkelsen att åtgärders effekter kan mätas på ett tydligt sätt och arbetet med att förändra och påverka situationen i nöjesområdet i Linköping i huvudsak är av mer långsiktig karaktär.

Anmälda fall av misshandel i nöjesområdet mellan 2007-2009

När det kommer till anmälda fall av misshandel har den ökning som kunde ses under 2005 avtagit. Från 2006 och framåt har andelen misshandelsfall snarare minskat. Under 2007 anmäldes 394 fall av misshandel i city, motsvarande siffror för 2009 är 297.

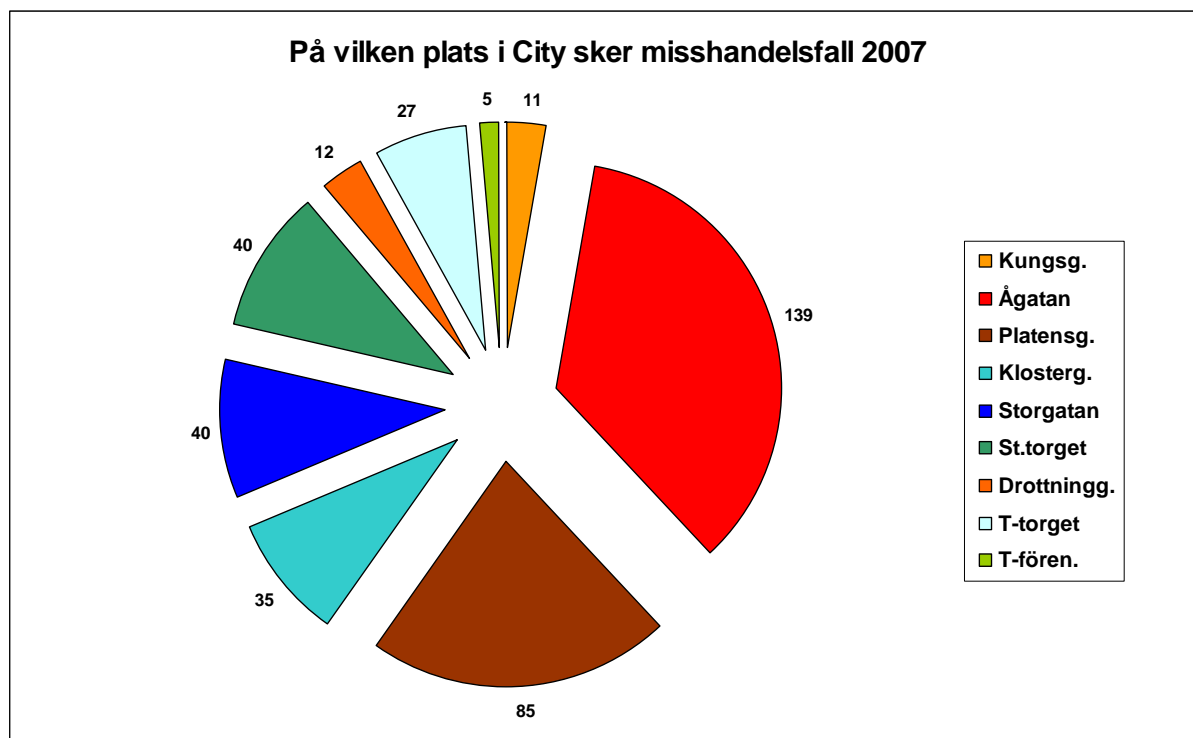

Diagram 3: Misshandelsfall i city 2007 Källa Polismyndigheten Östergötland

Som diagrammet visar sker den största andelen av misshandelsfallen på Ågatan och den korsande gatan Platensgatan (se karta s. 8). På dessa två gator skedde 224 fall av misshandel under 2007.

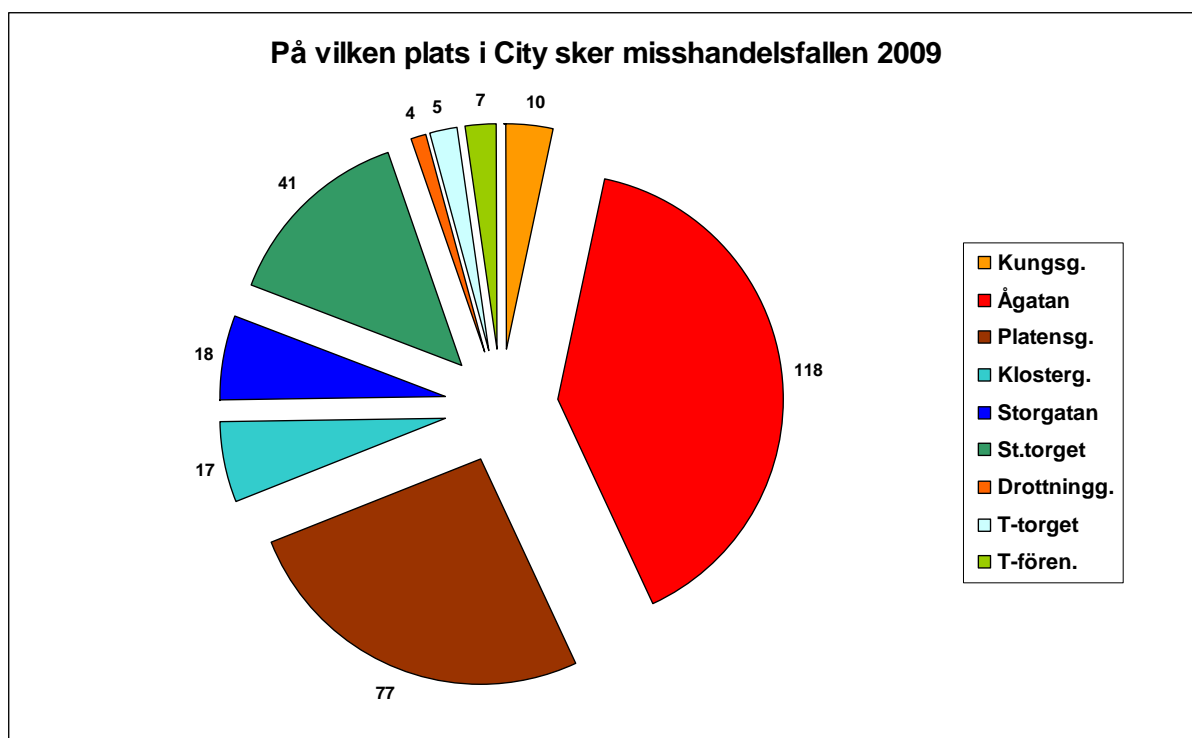

Diagram 4: Misshandelsfall i city 2009 Källa Polismyndigheten Östergötland

Mellan 2007 och 2009 sker en minskning av andelen misshandelsfall även på de båda gatorna Ågatan och Platensgatan då 195 fall anmäls till polisen. De senaste åren har utvecklingen gått i positiv riktning och antalet misshandelsfall i city och i nöjesområdet har minskat. Det är dock svårt att uteslutande säga att minskningen beror på den ena eller andra orsaken. När det gäller statistik över våldsbrott kan det även finnas ett stort mörkertal och alla brott anmäls inte. Det vi kan dock se att trenden är positiv och att olika insatser mot misshandel och krogvåld haft viss effekt.

Besökares upplevelse av trygghet

Inom ramen för projektet har besökares upplevelse av trygghet inom nöjesområdet undersökts i två utvärderingar. Vid två separata tillfällen har besökare tillfrågats om hur de upplever situationen i nöjesområdet och om de känner sig otrygga eller osäkra när de rör sig i krogmiljön runt Ågatan. Undersökningarna genomfördes med ett års mellanrum och besökare till nöjesområdet, krogar och nattklubbar tillfrågades på plats i området. Dessutom genomfördes undersökningarna under helger på kvälls- och nattetid. Båda utvärderingarna visar att merparten av dem som vistas på Ågatan under helgerna känner sig trygga i miljön. Orsakerna som anges är att det är upplyst och stort antal människor i omlopp på gatan, det är liv och rörelse och poliser och ordningsvakter finns på nära håll. Polisens närvaro lyfts särskilt fram och besökare upplever att de ofta kan se poliser i området vilket inger trygghet. De flesta av informanterna i dessa undersökningar menar att de känner sig mera otrygga i andra områden i innerstaden, där det vistas färre antal människor och där det är sämre belysning. Vidare håller de inte med om att Ågatan skulle vara den "farligaste gatan i stan" utan kanske snarare den säkraste gatan för det är där de känner sig minst otrygga¹⁹.

¹⁹ Andreen, H., m.fl. (2008) *Hur är allmänhetens upplevelse av trygghet på Ågatan kvälls- och/eller nattetid under helger?* Opublicerat dokument. Psykologprogrammet Linköpings universitet och Edström, S., m.fl (2009) *Upplevelsen av trygghet hos de som vistas på Ågatan kvälls- och nattetid på helger – en utvärdering inom projektet "Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottspreventiv samverkan.* Opublicerat dokument Psykologprogrammet Linköpings universitet

Effekter av projektets åtgärder

När det gäller de åtgärder som definierats som projektets så kan vi se att arbetet med att utveckla strategiska och hållbara samverkansformer gällande brottsprevention har påbörjats i positiv riktning. Under projektets gång utsågs en arena för samverkan (*Trygghetsrådet Innerstaden City*) vilket inte fanns i fungerande form innan projektet (se s. 25). En gemensam arena ses som en grundförutsättning för ett hållbart strategiskt brottspreventivt arbete. Som redan nämnts så kommer Trygghetsrådet att driva frågorna vidare efter projektets slut och de har även ansvar för att arbeta med de åtgärder som handlingsplanen samlar. I skrivande stund är det inte möjligt att värdera vilka effekter det har eller har haft på situationen inom nöjesområdet, att denna samverkansgrupp nu gemensamt driver arbetet. På sikt vore det intressant och värdefullt att genomföra en utvärdering för att se hur det brottspreventiva arbetet påverkats av att olika aktörer samverkar genom detta forum.

Linköpings kommun fick under kartläggningsfasen kritik för bristande kommunikation och samverkan mellan olika förvaltningar. Kommunen som organisation upplevs av många som snårig och ineffektiv. Under projektets gång har förslag till åtgärder för att förbättra samverkan inom kommunen getts. Framförallt handlar dessa åtgärdsförslag om att det bör tillsättas en samverkansgrupp för det kommunala arbetet rörande Ågatan och nöjesområdet. Vid projektets slut hade inte en sådan samverkan ännu kommit till stånd. Vi har under projektets gång upplevt att kommunen som organisation kan vara svår att förändra och påverka. Vid flertalet tillfällen har förslag som lagts fram möts av svaret att det är svårt att förändra kommunens organisation och att ”det är som det är.”

Projektets andra åtgärd, upprättandet av en gemensam handlingsplan har tagits emot väl av de berörda aktörerna. Som tidigare nämnts är det svårt att med säkerhet mäta effekter av de åtgärder som ryms inom handlingsplanen eftersom många av dem är under pågående eller under implementering. Trots det kan några tendenser ses:

- Metoden *Ansvarsfull alkoholserving* har påverkat situationen inne på krogar i Linköping. Den gemensamma metoden som all personal arbetar efter gör att arbetet blir enhetligt och leder till att alla behandlar gäster på samma sätt. Dessutom har ordningsvakterna ett gemensamt förhållningssätt gällande insläpp av gäster och besökare som har hög berusningsgrad nekas inträde. Detta har lett till att andelen överförfriskade gäster inne på krogar och nattklubbar har minskat enligt både ordningsvakter och polis.
- Förändringen av trafikregler och Taxiplatsernas lokalisering har underlättat och påverkat framförallt polisens arbete under kvällar och helger. Det förekommer en betydligt lägre andel bråk och konflikter om Taxibilar inom nöjesområdet.
- Polisens riktade satsningar mot våldet i krogmiljön med extra resurser under framförallt lördagkvällar har fått ett positivt genomslag. Framförallt ordningsvakter och krögare menar att det ger effekt att det finns fler poliser i området. Den ökande brottstatistiken har vänt och antalet anmälda fall av misshandel på Ågatan och området runt omkring har minskat något. När det gäller dessa siffror kan vi inte med säkerhet säga att nedgången är en effekt av vissa åtgärder. Brottsstatistik är en osäker indikator då den kan påverkas av en mängd faktorer.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att brottsförebyggande arbete är till sin natur komplext och därför har det varit viktigt att under projektet arbeta utifrån olika perspektiv, behov och problemområden. Det har resulterat i en handlingsplan med åtgärder av olika

karaktär och med såväl långsiktiga som kortsiktiga mål. Det är nu Trygghetsrådet Innerstaden City som i egenskap av handlingsplanens förvaltare fortsätter arbetet.

Referenser

Berg, J., Höglind, A., Johansson, I. (2007) *Relationer på Ågatan – bilder av Ågatan i Linköping*. Linköpings universitet, C-uppsats i sociologi

Bly M. (2007) *Ansvarsfull alkoholserving* Länsstyrelsen Östergötland Dnr 705-22039-2007

Bryman, A. (2002) *Samhällsvetenskapliga metoder* Liber Malmö

Edin, A., Gustafsson, A. (2006) *Nöjesgatans baksida – en studie om våldsproblematiken på Ågatan*. Linköpings universitet, C-uppsats i sociologi

Edin, A., Gustafsson, A. (2007) *”Det hade aldrig hänt om jag varit nykter” – det krogrelaterade våldet på Ågatan*. Linköpings universitet, D-uppsats i sociologi

Kameraövervakning och brottsprevention – en systematisk forskningsgenomgång
Brottsförebyggande rådet Rapport 2007:29

Patton, M.Q. (2002) *Qualitative research and evaluation methods 3 ed.* Sage publications
Thousand Oaks, London, New Dehli

Sjöberg, S. (2007) *”Boven i dramat är ju inget att snacka om: det är ju alkohol” – anställdas upplevelser om hot och våld i krogbranschen*. Linköpings universitet, C-uppsats i sociologi

SOU 2009:22 *En ny alkohollag- slutbetänkande av alkoholutredningen*

Svensson, L. (2002) *Bakgrund och utgångspunkter i* Svensson, L. Brulin, G Ellström, P-E, Widegren Ö (red) *Interaktiv forskning – för utveckling av teori och praktik* Arbetslivsinstitutet 2002:7

Opublikerat material

Alkoholrelaterat arbete för att minska tillgången/användningen av alkohol bland ungdomar i Linköping 2009. Opublikerat dokument Polismyndigheten Östergötland

Alkohol flödesschema 2009 Opublikerat dokument Polismyndigheten Östergötland

Andreen, H., Karlsson, S., Löfqvist, M., Nilsson, M., Sehlin, H., Stahre, E., Strandberg, E., Svensson, U. (2008) *Hur är allmänhetens upplevelse av trygghet på Ågatan kvälls- och/eller nattetid under helger?* Opublikerat dokument. Psykologprogrammet Linköpings universitet

Edström, S., Elardt, K., Elfors, C., Engdahl, H., Eriksson, O., Flodman, E., Wågström, T. (2009) *Upplevelsen av trygghet hos de som vistas på Ågatan kvälls- och nattetid på helger – en utvärdering inom projektet ”Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottspreventiv samverkan*. Opublikerat dokument Psykologprogrammet Linköpings universitet

Larsson, L. (2008) *Slutrapport ”Ett tryggt och brottsfritt Öland sommaren 2008”* Borgholms kommun och Polismyndigheten i Kalmar län

Linköpings universitet

Resurscentrum för
brottsprevention
och brottsbekämpning, RBB

**Linköpings
kommun**

**Polismyndigheten
i Östergötlands län**

HANDLINGSPLAN

för säkerhets- och trygghetsfrågor inom
nöjeslivet i Linköping

Innehåll

INLEDNING	1
Hur handlingsplanen ska läsas	3
Handlingsplan för säkerhets- och trygghetsfrågor inom nöjeslivet i Linköping	3
OMRÅDE 1: DEN FYSISKA MILJÖN	5
Åtgärder på lång sikt	5
1. Utvidgning av det fysiska området för innerstadens nöjesliv	6
2. Genomförande av konsekvensanalys innan ny verksamhet etableras på/i anslutning till Ågatan	7
Åtgärder på kort sikt	9
3. Begränsa biltrafiken till och från Ågatan samt flytta Taxiplatserna	10
4. Kvarteret Banken	11
5. Genomförande av årlig uppföljning och utvärdering av uteserveringarna	12
6. Bemannad offentlig toalett	13
7. Renhållning, papperskorgar	14
8. Belysningen på Ågatan, närliggande gator samt Resecentrum	15
9. Renhållning vid Resecentrum	16
OMRÅDE 2: ORDNINGSHÅLLNING OCH SÄKERHET	17
Åtgärder på lång sikt	17
1. Utveckling av ordningsvaktsutbildningen	18
2. Ordningsvakternas arbetssituation	19
3. Dokumentation över bemötande från ordningsvakter	20
4. Förkortning av krogarnas öppettider	21
5. Differentierade stängningstider hos nattklubbar	22
6. Forum för ungdomar mellan 16-18 år	23
7. Beredskap för organiserad brottslighet kopplad till krogmiljön	24
8. Kameror inne på restauranger och nattklubbar	25
9. Kameraövervakning i utomhusmiljön	26
Åtgärder på kort sikt	27
10. Poliskontor i centrum	28
11. Kommunikation mellan polis, ordningsvakter och krögare	29
12. Utökning av lokaltrafikens turer under helgerna	31
OMRÅDE 3: ALKOHOL- OCH DROGKONSUMTION	32
Åtgärder på lång sikt	32
1. Förankring av metoden Ansvarsfull alkoholservice	33
2. Ansvarsfull alkoholservice hos krogarna	34
3. Preventivt drogarbete i krogmiljön	35
4. Förhindra försäljning av droger	36
Åtgärder på kort sikt	37
5. Genomförande av konsekvensanalys innan serveringstillstånd ges till verksamheter i innerstan	38
6. Täta kontroller av alkoholservice	39
OMRÅDE 4: SAMVERKANSFORMER	40
Åtgärder på lång sikt	42

1. Samordnande grupp för frågor som rör tryggheten och säkerheten i Nöjeslivet	43
2. Samordna kommunens olika instanser som berörs av nöjeslivets problematik	45
3. Tydligare samordning och kommunikation inom polisen	46
4. Krögarförening	47
5. Information	48

BILAGA 1: KONTAKTUPPGIFTER	1
Område 1: Den fysiska miljön	1
Område 2: Ordningshållning och säkerhet	1
Område 3: Alkohol- och drogkonsumtion	2
Område 4: Samverkansformer	3

Inledning

Föreliggande dokument är en handlingsplan rörande säkerhets- och trygghetsaspekter i Linköpings nöjesliv. Arbetet med dessa frågor har på olika vis pågått under en lång tid och denna handlingsplans syfte är att på ett konkret sätt samla både kortsiktiga och långsiktiga insatser och åtgärder rörande den problematik som kan uppstå i nöjeslivets svallvågor. Inledningsvis ges en beskrivning av nöjeslivet i Linköping och de förutsättningar som finns för ett säkerhets- och trygghetsarbete. Därefter beskrivs hur handlingsplanen är uppbyggd och hur den ska läsas.

Längs Ågatan i Linköping finns ett rikt och varierande utbud av restauranger och nöjesetablissemang. Här finns allt från snabbmatsställen, restauranger, caféer, till biograf och nattklubbar. Ågatan, tillsammans med närliggande gator och Stora torget, utgör nöjeslivets kärna i Linköping. Under veckoslut och till viss del även andra kvällar i veckan kan flera tusen människor röra sig i och besöka området. Vid ett flertal tillfällen har Ågatan blivit uppmärksammad i media som en av Mellansveriges farligaste gator¹ där misshandel och bråk beskrivs som vanligt förekommande. Bilden av Ågatan och nöjeslivet i Linköping är mångfacetterad. Exempelvis så uppmärksammar Östgöta Correspondenten Ågatans mångsidighet i två reportage från sommaren 2009². Reportaget visar en gata som pulserar av liv och rörelse där olika människor möts för att koppla av, umgås och ha roligt. En rapport visar även på att majoriteten av nöjeslivets besökare upplever att Ågatan är en av de säkraste gatorna att vistas på under kvälls- och nattetid. Detta, menar författarna till rapporten, beror på polisens närvaro och att det är så mycket människor i omlopp på och runt Ågatan.³ Men nöjeslivet har baksidor och för även med sig misshandel, fylla, bråk och konfliktartade situationer. Detta är inte unikt för Linköpings nöjesliv utan förekommer i alla offentliga miljöer och städer där ett stort antal berusade människor träffas och umgås. Nöjeslivet i Linköping är däremot koncentrerat till en relativt liten yta i centrum vilket bidrar till att försvåra arbetet med säkerhet och trygghet.

Ytterligare en aspekt som gör att arbetet med säkerhets- och trygghetsfrågor kompliceras är att det finns många skilda aktörer som på olika vis har intresse i eller berörs av nöjeslivet i Linköping. En del av dessa aktörer är de som finns och rör sig i området varje helg som gäster och besökare, krogägare och personal, ordningsvakter och poliser. Sedan finns de aktörer som inte syns ute i nöjeslivet men ändå på olika sätt berörs och påverkar situationen och nöjeslivets förutsättningar. Här återfinns fastighetsägare, olika kommunala enheter, nämnder och politiker, socialkontoret och länsstyrelsen.

Stort engagemang och mycket arbete rörande trygghetsfrågor i nöjeslivet har under lång tid lagts ner av Linköpings kommun, Polisen, Länsstyrelsen, krögare och andra intressenter som fastighetsägare och stadens cityförening. Arbetet har trots detta inte kunnat fastställas i någon långsiktig plan på hur det brottspreventiva arbetet i Linköpings innerstad ska genomföras. En orsak till detta kan vara att det är många olika grupperingar och aktörer som varit engagerade, vilket har medfört att det varit svårt att skapa samsyn på organisationsnivå kring problemets orsaker och lösningar. Problemen och frågorna som rör nöjeslivet har inte haft en naturlig hemvist där alla olika organisationer och aktörer har kunnat delta. Med anledning av denna problematik ansökte Linköpings kommun, Polismyndigheten i Östergötlands län och Resurscentrum för brottsprevention och brottsbekämpning (RBB) vid Linköpings Universitet om medel från Brottsförebyggande rådet. I oktober 2007 beviljades ekonomiskt stöd till det lokalt

¹ Aftonbladet 2005-02-06; 2007-04-05

² Östgöta Correspondenten 2009-07-31 och 2009-08-01

³ Edström, S; Elardt, K; Elfors, C; Engdahl, H; Eriksson, O; Flodman, E; Wågström, T (2009) *Upplevelsen av trygghet hos de som vistas på Ågatan kvälls- och nattetid på helger. En utvärdering inom projektet "Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottspreventiv samverkan."* Linköpings universitet, IBL Psykologprogrammet.

brottsförebyggande projektet *Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan – att lyckas med brottpreventiv samverkan*. Projektet syftar till att utveckla ett strukturerat tillvägagångssätt för framgångsrik samverkan mellan offentliga och privata aktörer inom det brottpreventiva området. Projektet har haft en styrgrupp med representanter från Polismyndigheten, Linköpings kommun och Linköpings universitet. Denna grupp har haft det huvudsakliga ansvaret för att planera och styra projektet. Samtidigt tillsattes även en arbetsgrupp som har haft ansvaret för att driva och genomföra projektet. I arbetsgruppen fanns två forskare från universitetet (varav den ena var projektledare), representant från polisen och kommunens samordnare för brottsförebyggande arbete samt kommunens alkohol- och drogförebyggande samordnare med. Det huvudsakliga arbetet med projektet har genomförts av forskarna vid universitetet och beskrivs närmare nedan.

Då det redan fanns pågående arbete och förslag rörande säkerhets- och trygghetsfrågor var det viktigt för projektet att utgå ifrån det befintliga. I en inledande fas genomfördes därför en kartläggning och sammanställning över det arbete som pågår och de förslag som finns inom de olika organisationerna. Detta har både skett genom sammanställning av befintligt material såsom rapporter från polis och kommun, studentuppsatser m m. samt genom insamling av nytt material genom bl a intervjuer med personer som på olika sätt arbetar med frågan. Kartläggningen mynnade vidare ut i denna handlingsplan där både pågående insatser och idéer som rör säkerhets- och trygghetsfrågor i nöjeslivet har samlats. Handlingsplanen är med andra ord ett dokument som samlar alla de ovan nämnda skilda aktörernas och organisationernas intresse- och ansvarsområden. Det är även viktigt att betona att denna handlingsplan är ett levande dokument som ständigt kommer att behöva uppdateras och ändras beroende på åtgärders utfall och förverkligande. Genom en gemensam handlingsplan som berör alla olika aktörer finns förutsättningar för en strukturerad och hållbar samverkan rörande trygghets- och brottpreventivt arbete.

Vid projektets slut kommer handlingsplanen att överlämnas till Linköpings kommun och till den samverkansgrupp för säkerhets- och trygghetsfrågor som finns för innerstaden (kallad Trygghetsrådet Innerstan). I denna redan befintliga grupp finns huvudparten av de organisationer och aktörer som berörs av nöjeslivet representerade. Nedan återfinns de organisationer och aktörer som finns representerade i Trygghetsrådet:

Trygghetsrådet Innerstan

- Cityfastighetsägarna
- Företagarna Gamla Linköping
- Krogägare
- Linköpings kommun:
 - Alkohol- och drogförebyggandesamordnare
 - Kultur och fritidskontoret
 - Ordförande samt biträdande ordförande från geografiska utskottet
 - Samordnare för Brottsförebyggande arbete (LiBrå)
 - Socialkontorets alkoholhandläggare
 - Säkerhetsavdelningen
 - Teknik och samhällsbyggnadskontoret
 - Ungdomsombud
- Närpolischef Linköping
- Råd och Stöd Fältsekreterare
- Svenska kyrkan/Stadsmissionen

Hur handlingsplanen ska läsas

Det brotts- och säkerhetspreventiva arbetet i nöjeslivet har delats in i fyra centrala områden, vilka är:

1. Den fysiska miljön
2. Ordningshållning och säkerhet
3. Alkohol- och drogkonsumtion
4. Samverkansformer

Varje åtgärd och förslag till åtgärd behandlas i en matris. I matrisen återfinns åtgärdens syfte, mål, arbetsplan, ansvar och kontaktpersoner m.m. Etablerandet och framtagandet av en Handlingsplan ses även som en åtgärd i sig för det brotts- och säkerhetsförebyggande arbete och behandlas därför i en egen matris.⁴

Handlingsplan för säkerhets- och trygghetsfrågor inom nöjeslivet i Linköping

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	Det saknas en tydlig handlingsplan för arbetet med nöjeslivet och dess problematik rörande bland annat säkerhet, ordning och alkohol- och drogkonsumtion. Det saknas även en tydlig strategi för hur olika aktörer, organisationer och myndigheter ska samverka i arbetet för att öka tryggheten och säkerheten i nöjeslivet.
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none">▪ Syftet med handlingsplanen är att samla alla olika insatser som görs och kan göras gällande säkerhets- och trygghetsarbetet i nöjeslivet.▪ Målet är att denna handlingsplan ska bidra till en strukturerad och strategisk samverkan kring säkerhets- och trygghetsarbetet.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	En lyckad insats är om denna handlingsplan kan bidra till att olika aktörer och organisationer som berörs av nöjeslivet i Linköping kan samverka och arbeta gemensamt för en ökad säkerhet och trygghet i nöjeslivets miljö i Linköping. Genomförda och avslutade åtgärder bör finnas kvar i Handlingsplanen som en dokumentation över det genomförda arbetet.

⁴ Kontaktuppgifter gällande ansvar och information för de olika åtgärderna återfinns i en bilaga. I vissa fall har inte ansvaret / kontaktpersoner för den enskilda åtgärden kunnat identifieras. Detta kan bero på åtgärdens karaktär dvs. den kan inte ses ha någon tydlig ansvarsbärande, det kan även bero på att åtgärden är av sådan karaktär att ansvaret delas av flera olika organisationer och aktörer.

<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Att i Trygghetsrådet Innerstan arbeta för att handlingsplanen blir ett levande arbetsdokument som utgör grunden för samverkan kring berörda frågor och att denna handlingsplan kontinuerligt revideras och uppdateras med aktuell information och eventuella nya åtgärder.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Arbetet med handlingsplanen är ett gemensamt ansvar för Trygghetsrådet Innerstan. Kontaktperson: Samordnare för Brottsförebyggande arbete inom Linköpings kommun.</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	<p>Trygghetsrådets personalinsatser</p>
<p>Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	<p>Handlingsplanen lämnas över till kommunen då projektet, <i>Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatans</i>, avslutas i december 2009. Handlingsplanen blev då Trygghetsrådet Innerstans ansvar.</p>
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Uppföljningen av Handlingsplanen bör ske minst 1 gång om året och göras av Trygghetsrådet och redovisas för LiBrå och Planeringsutskottet tillsammans med de rättsvårdande myndigheterna</p>

Område 1: Den fysiska miljön

Ett av de grundläggande problemen i arbetet med en minskad brottslighet och ökad trygghet på Ågatan är gatans och områdets yta. I detta relativt begränsade område ligger den största andelen av Linköpings nöjesetablissemang och hit kommer varje helg ett stort antal besökare. Det vistas med andra ord många människor på en liten yta. Detta kan ses som det största problemet gällande den fysiska miljön och de förslag på åtgärder som presenteras nedan har alla som mål att begränsa och bemöta konsekvenserna av denna problematik.

Åtgärder på lång sikt

1. **Utvidgning av det fysiska området för innerstadens nöjesliv.**
2. **Genomförande av konsekvensanalys innan ny verksamhet etableras på/i anslutning till Ågatan**

1. Utvidgning av det fysiska området för innerstadens nöjesliv

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nöjesetablissemangen är koncentrerat till en mycket liten yta i relation till nöjesbesökare. Enkelt uttryckt så rör sig för många människor på en för liten yta, dessutom är ofta en stor del av dessa människor påverkade av alkohol och/eller droger. Detta skapar förutsättningar för bråk och konflikter.
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<p>Genom att vidga det fysiska området för innerstadens nöjesliv och sprida ut besökare över ett större område kan trängseln minska och persontätheten sänkas. Vidare kan en utvidgning av det fysiska området för nöjeslivet skapa förutsättningar för att bråk och konflikter minskar i antal. Dessutom kan det leda till att ordningspersonal samt polis får en tydligare överblick av situationen.</p>
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>Att en konkret plan för en förändring, expanderingsplan av nöjesområdet finns, där vi kan se att ytan blir större och att persontätheten på sikt kommer att minska</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Arbeta fram rutiner för att kontinuerligt följa upp och vara del av diskussionerna kring expanderingsplanen av innerstaden samt nöjeslivets geografiska område.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Ansvar: Trygghetsrådet innerstan Kontakt: Projektledare infrastruktur, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	<p>Denna åtgärd kan inte sägas ha en tydlig tidsplan då detta är ett långsiktigt och strategiskt arbete.</p>
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Hela området Ågatan kommer att under hösten 2009 och delar av våren 2010 byggas om vad gäller bl.a. beläggning och belysning. Uppföljning av detta arbete samt hela stadsplanens utformande bör ske i samband med att handlingsplanen följs upp.</p>

2. Genomförande av konsekvensanalys innan ny verksamhet etableras på/i anslutning till Ågatan

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>Många nöjesetablissemang har tillåtits att etablera sig på Ågatan och de närliggande gatorna utan att konsekvensanalyser av dessa etableringar har genomförts och nu är tätheten av nöjesetablissemang hög. Nöjeslivet är koncentrerat till ett litet område vilket skapar förutsättningar för ökat våld och brottslighet. Det finns även en viss grad av homogenitet i utbudet och de flesta verksamheter riktar sig till en målgrupp mellan 20-35.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Att det genomförs en konsekvensanalys vid varje ny etablering av verksamhet på och i anslutning till Ågatan ▪ Att en sådan konsekvensanalys kan vara till hjälp för bland annat kommunens alkoholhandläggare vid beslut om serveringsstillstånd. ▪ Syftet är även att uppmuntra etableringar och arrangemang som riktar sig till en äldre målgrupp för att på så vis bidra till en större mångfald i nöjeslivet.
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Att det sker en varsam och genomtänkt planering där tydliga konsekvenser lyfts fram varje gång en nyetablering ska ske, vid ombyggnationer, eller flyttning av nöjesetablissemang ▪ Att konsekvensanalysen innehåller information och kunskap från kommunens olika instanser som berörs vid nyetablering, polisen samt fastighetsförvaltaren. ▪ En lyckad insats ses även vara att flera verksamheter/arrangemang riktad till en äldre målgrupp etableras. En ökad variation och mångfald i nöjeslivets målgrupp skulle kunna bidra till en lugnare miljö.
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Upprätta en tydligare dialog mellan kommunens olika instanser och polisen rörande nyetableringar och konsekvensanalyser av detsamma. En tydligare och fördjupad dialog kan ske genom att samla olika utlåtanden/konsekvensanalyser och samordna dessa till en heltäckande bild av den eventuella nyetableringen.</p>

Ansvar / Kontaktpersoner	Kontakt: Samordnare för det brottsförebyggande arbetet (LiBrå)
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	Denna åtgärd kan inte sägas ha en tydlig tidsplan då detta är ett långsiktigt och strategiskt arbete.
Uppföljning/Resultat	

Åtgärder på kort sikt

3. Begränsa biltrafiken till och från Ågatan samt flytta Taxiplatserna
4. Se över stadsbilden gällande kvarteret Banken
5. Genomförande av årlig uppföljning och utvärdering av uteserveringarna
6. Bemannad offentlig toalett
7. Renhållning, papperskorgar
8. Belysning på Ågatan, närliggande gator samt Resecentrum
9. Renhållning vid Resecentrum

3. Begränsa biltrafiken till och från Ågatan samt flytta Taxiplatserna

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Under kvälls- och nattetid på framförallt helgerna uppstår det regelbundet konflikter i anslutning till stängningsdags när många vill ha taxi för att komma hem.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Begränsa biltrafiken kring Ågatan och på så vis minska potentiella konfliktområden</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Färre konflikter samt bråk som är relaterade till ovanstående problem med taxitrafiken</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Att avgränsa delar av området för biltrafik under vissa tider av dygnet. ▪ Flytta taxistationen till en plats där det finns mer utrymme och där det inte kan uppstå konflikter om "vems taxi" det är.
Ansvar / Kontaktpersoner	<p>Kontakt: Säkerhetsgruppen Linköpings kommun tel. 26 30 21</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	<p>Nya trafikregler infördes under sommaren 2009</p>
Uppföljning/Resultat	<p>Nya trafikregler har införts vilka bl.a. innebär en begränsning av biltrafik på Platensgatan och Storgatan. De taxizoner som fanns på Platensgatan har tagits bort och istället har nya taxizoner på Apotekaregatan samt Borgmästaregatan upprättats. Uppföljning och utvärdering av de nya trafikreglerna bör ske för att även kunna upptäcka andra eller nya problem rörande trafiken under helgkvällarna.</p>

4. Kvarteret Banken

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	Ett nytt kvarter byggs upp i direkt anslutning till Ågatan.
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Att bevakning över uppbyggnaden av kvarteret Banken sker så att det inte får negativa konsekvenser för problematiken kring Ågatan. ▪ Målet är att de etableringar av nöjesetablissemang som sker i Banken antingen kommer rikta sig till en äldre målgrupp eller att de inte har serveringstillstånd.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	Att kvarteret Banken blir ett säkert och tryggt kvarter och inte bidrar till den problematik som finns rörande trygghet och säkerhet i nöjeslivet.
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	Bevaka planeringen av kvarteret Banken och finnas med i arbete med konsekvensanalyser samt föra dialog med alkoholhandläggare och fastighetsförvaltare om eventuella nyetableringar. Dessutom är det viktigt att involvera fastighetsägare i problembilden och på ett tidigt stadium föra samtal om vilka typ av nöjesetablissemang som är lämpliga i Banken.
Ansvar / Kontaktpersoner	Ansvar: Trygghetsrådet Innerstan Kontaktpersoner: Projektledare infrastruktur, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	Detta arbete bör fortgå tills kvarteret Banken står klart (april 2010) och samtliga lokaler i kvarteret är uthyrda. Därefter bör trygghetsrådet innerstan fortsätta att kontinuerligt finnas med vid eventuella förändringar av etablissemangen.
Uppföljning/Resultat	Kontinuerlig uppföljning i samband med Handlingsplanens uppdatering.

5. Genomförande av årlig uppföljning och utvärdering av uteserveringarna

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Uteserveringarna är en stor del av nöjeslivet och restaurangernas verksamhet under den varmare delen av året. Uteserveringarna har dessutom expanderat och blivit flera under de senaste åren. Det är därför av vikt att hitta bra former för arbetet med uteserveringarna.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Att skapa fungerande rutiner för en årlig uppföljning och utvärdering av uteserveringssäsongen. ▪ Målet är att olika aktörer som berörs av och har ansvar för olika aspekter av uteserveringarna ska mötas och dela erfarenheter och lärdomar som kan förbättra arbetet.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Att de aktörer som berörs av och har ansvar för uteserveringarna skapar rutiner för en dialog om uteserveringarna och en årlig uppföljning av arbetet.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>En uppföljning av arbetet med uteserveringarna har skett de senaste åren, där närpolischefen, säkerhetsansvarig vid kommunen samt alkoholhandläggare vid kommunen har deltagit. Denna uppföljning har varit positiv och bör fortsätta.</p>
Ansvar / Kontaktpersoner	<p>Ansvar /Kontaktpersoner: Säkerhetschef, säkerhetsgruppen Linköpings kommun Närpolischef, Polismyndigheten Östergötland Miljökontoret, Linköpings kommun</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	<p>Denna åtgärd bör genomföras varje år för att arbetet med uteserveringarna ska bli säkert och tryggt samt för att hålla dialogen mellan kommun och polis öppen och levande.</p>
Uppföljning/Resultat	<p>De senaste åren har en utvärdering av uteserveringarna skett.</p>

6. Bemannad offentlig toalett

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>I området kring Ågatan finns det ingen offentlig toalett. Det finns dessutom få toaletter inne på krogarna vilket skapar problem med köbildningar samt att många urinerar på gatan. Många gånger kan det även uppstå situationer där individer känner sig otrygga och stressade då de inte har tillgång till toalett.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syftet är att upprätta en bemannad offentlig toalett med ett kontinuerligt underhåll som gör att den är fräsch och inbjudande. ▪ Målet är att individer i behov av faciliteter ska känna sig trygga och bekväma att besöka den offentliga toaletten i området. ▪ Syftet är också att öppna upp för en fortsatt dialog kring antalet toaletter inne på krogarna.
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>Insatsen ses som lyckad då en bemannad offentlig toalett har upprättats i området och då problemet med urinering på gatan har minskat.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>En fastighetsförvaltare i området har erbjudit kommunen att hyra lokaler där det redan finns toaletter. Samtalen pågår om detta och Hans Salomonsson samt Håkan Stenbäck har varit och tittat på lokalerna. Undersöka möjligheterna för samverkan mellan kommun och krögare vad gäller finansiering av lokaler, underhåll och bemanning av toaletterna.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Ansvar: Teknik och samhällsbyggnadskontoret – Drift och underhåll Kontaktperson: Stadsträdgårdsmästare Teknik och samhällsbyggnadskontoret</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	

7. Renhållning, papperskorgar

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>Det finns ett ständigt problem med nedskräpning på Ågatan speciellt under helgerna då många även slänger tomburkar och flaskor. En renare miljö skulle kunna leda till att andra målgrupper besöker nöjeslivet. Eventuellt skulle det även kunna leda till att våldsbrotten minskar, men ett samband mellan våldsbrott och nedskräpning har inga vetenskapliga belägg.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<p>Syftet är att komma till rätta med nedskräpningen genom att det finns tillräckligt med papperskorgar samt att dessa är tydliga och väl synliga.</p>
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>En lyckad insats är att nedskräpningen minskar och att Ågatan och området runt blir renare.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Diskussioner förs med Tekniska verken om att byta ut soptunnor i innerstaden. Förutom det driver kommunen nu kampanjen Ren Stad och arbetar aktivt med en bättre renhållning.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Ansvar: Teknik och samhällsbyggnadskontoret – Drift och underhåll Kontaktperson: Stadsträdgårdsmästare Teknik och samhällsbyggnadskontoret tel. 0703-37 63 25</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Sköna gatan, som startade som ett pilotprojekt och nu lever vidare, är ett samarbete mellan krogarna och kommunen gällande renhållning. I detta samarbete hjälper krogarna till genom att ställa ut sopkärl som deras gäster kan slänga tomburkar och flaskor i. Dessutom sopar de området utanför krogen och underlättar på så vis kommunens arbete med sopningen som sker varje morgon. Projektet Ren Stad har även haft en positiv påverkan på renhållningen på och omkring Ågatan.</p>

8. Belysningen på Ågatan, närliggande gator samt Resecentrum

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>En aspekt av säkerhets- och ordningsarbetet är ljuset. Dels handlar det om att ordningsvakter och polis behöver tillfredställande belysning för att kunna överblicka situationer och dels handlar det om att individer känner sig säkrare i upplysta områden.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<p>Att belysningen i och runt området Ågatan tillgodoser de behov som polis och säkerhetspersonal har samt att den ger trygghet till besökare och gångare.</p>
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>En lyckad insats är att Ågatan med området runtomkring har en tillfredställande belysning som skapar trygghet och ökar säkerheten. Dessutom ses det som lyckat om belysningen även medför att området blir inbjudande.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Arbetet med belysningen är i skrivande stund pågående. Belysningen på Ågatan och angränsande gator runt omkring kommer att förbättras och göras om i olika etapper. Arbetet med att ta fram rätt sorts belysning i olika miljöer har drivits i kommunen genom olika projekt tillsammans med andra aktörer (polis, Tekniska verken) och genom tester.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Ansvar: Trygghetsrådet innerstan Kontaktperson: Projektledare infrastruktur, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	<p>Etapp 2 av belysningen kommer stå klart i december 2009, detta rör Ågatan och Platensgatan bl.a. Ågatan och närliggande gator som Klostergatan, Hantverkargatan, Borgmästaregatan kommer även att beröras av ett annat projekt där beläggning med mera ska förändras.</p>
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Polisen har möjlighet att tända den så kallade stadbelysningen vid behov genom att ringa ett samtal till Tekniska Verken. Trygghetsrådet innerstan genomför uppföljning, exempelvis genom trygghetsvandring, under våren 2010 efter att etapp 2 färdigställts för att se vilka effekter den nya belysningen har haft.</p>

9. Renhållning vid Resecentrum

Förhållandena vid Resecentrum påverkar nöjeslivet på så vis att många besökare nyttjar lokaltrafik för att ta sig till och från innerstan och området kring Ågatan. Framförallt kan det uppstå problem med ordning och säkerhet efter att nattklubbar och krogar stängts. I den aspekten är det även viktigt att bevaka förhållandena vid Resecentrum.

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Vid Resecentrum finns det flera olika aktörer eftersom de olika delarna av resecentrum ägs av olika företag/organisationer. För att nämna några av dessa finns där både Jernhusen, Banverket och kommunen som ägare. Detta får som konsekvens att det kan uppstå skillnader i hur städningen utförs. De olika ägarna har avtal med olika städfirmor, avtalen löper olika i tid och utförandet av städningen kan skilja sig åt mellan de olika firmorna.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet är att arbeta för en bättre samverkan gällande städning av Resecentrum. Detta skulle förslagsvis kunna ske genom att samma städfirma anlitas av de olika ägarna.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontaktpersoner	Kontaktperson: Lise-Lotte Johansson, stadsträdgårdsmästare Teknik och samhällsbyggnadskontoret tel. 0703-37 63 25
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	<p>Ett antal möten har hållits under våren 2009 där de olika parterna har möts, förhållandena har efter detta förbättrats.</p>

Område 2: Ordningshållning och säkerhet

Under området ordningshållning och säkerhet ryms flera aspekter av den problematik som rör nöjeslivet. Till stor del kan det dock sägas att detta område handlar om relationer av olika slag. Där kan nämnas; relationen mellan poliser och besökare till Ågatan, relationen mellan ordningsvakter och besökare till Ågatan, relationen mellan poliser, ordningsvakter och krögare. Det rör sig även en hel del unga människor i anslutning till och på Ågatan som inte, på grund av ålder, kommer in på krogarna/nattklubbarna. Denna problematik berörs också under detta område.

Åtgärder på lång sikt

- 1. Utveckling av ordningsvaktsutbildningen**
- 2. Ordningsvakternas arbetssituation**
- 3. Dokumentation över bemötande från ordningsvakter**
- 4. Förkortning av krogarnas öppettider**
- 5. Differentierade stängningstider hos nattklubbar**
- 6. Forum för ungdomar mellan 16-18 år**
- 7. Beredskap för organiserad brottslighet kopplad till krogmiljön**
- 8. Kameror inne på restauranger och nattklubbar**
- 9. Kameraövervakning i utomhusmiljön**

1. Utveckling av ordningsvaktsutbildningen

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	Utbildningen av ordningsvakter är central för deras arbete och det är därför viktigt att den möter och behandlar de olika situationer och problematik deras arbete kan ha.
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	Utveckla ordningsvaktsutbildningen så att den på bästa vis möter deras unika arbetssituation.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	Boverket ⁵ leder på uppdrag av regeringen ett utvecklingsarbete för att stärka tryggheten i stads- och tätortsmiljöer. Linköpings kommun har under hösten 2009 ansökt om att ta del av dessa utvecklingsmedel för att genom en satsning stödja flera kvinnor att arbeta som ordningsvakter. För mera info kontakta Samordnare för det brottsförebyggande arbetet.
Ansvar / Kontaktpersoner	Ansvar/Kontaktperson: Chef för rättsgruppen och extern service, Polismyndigheten Östergötland
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

⁵ www.boverket.se/Bidrag--Stod/Trygghet/

2. Ordningsvakternas arbetsituation

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Ordningsvakterna har på flera sätt en speciell arbetsituation, de är utbildade av polisen och är deras förlängda arm i krogmiljön. De är å andra sidan anställda och avlönade av krogarna och är i många fall krogarnas ansikte utåt mot gästerna. De kan i sitt arbete många gånger behöva balansera mellan uppgiften att hålla ordning och att hantera krogens gäster på ett sätt som deras arbetsgivare önskar.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet är att uppmärksamma ordningsvakternas speciella arbetsituation och att genom ökad dialog mellan polis, krogägare och vakter underlätta och stödja deras arbete.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontaktpersoner	Ansvar/Kontaktperson: Chef för rättsgruppen och extern service Polismyndigheten Östergötland
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

3. Dokumentation över bemötande från ordningsvakter

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Ordningsvakter blir ibland anmälda av krogbesökare för att de har upplevt att ordningsvakten betett sig fel på något sätt. Det är viktigt att de ordningsvakter som arbetar i nöjeslivet är kompetenta och inte överträder sina befogenheter.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Skapa rutiner för att samla och dokumentera uppgifter om de fall då ordningsvakter missköter sitt uppdrag. Målet är att alla ordningsvakter som arbetar i nöjeslivet i Linköping ska vara seriösa och sköta sitt uppdrag på ett fullgott vis.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Att informella kanaler mellan Brottsofferjouren, polisen och krögare uppstår där dessa kan föra en dialog om ordningsvakter som inte sköter sitt uppdrag. ▪ Att rutiner och ansvar för att samla information om händelser där ordningsvakter överträder sina befogenheter uppstår samt att det finns en tydlig plan för hur dessa ärenden ska hanteras.
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontaktpersoner	Ansvar/Kontaktperson: Chef för rättsgruppen och extern service Polismyndigheten Östergötland
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

4. Förkortning av krogarnas öppettider

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>I princip samtliga krogar med nattklubb har öppet till klockan 03.00 mellan torsdag och lördag. Detta leder till att de flesta besökare kommer till nattklubbarna sent på kvällen/natten och stora delar av nöjeslivet i Linköping utspelas under sen kväll eller natt. Ytterligare en effekt av det ”sena utelivet” är att många är redan berusade eller till och med kraftigt berusade när de kommer ut på krogen eftersom de hunnit dricka alkohol hemma. En förkortning av krogarnas öppettider skulle eventuellt kunna leda till en lugnare och tryggare miljö med färre våldshandlingar då berusningsnivån inte hinner bli lika hög hos många besökare. Dessutom har flera krögare uttryckt att en förkortning av öppettiderna även skulle gynnas deras verksamhet och arbetsmiljö.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<p>Syftet är att genom förkortning av öppettider en timma kunna minska våldsbrott som beror på hög berusningsnivå.</p>
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>En lyckad insats skulle vara att öppettiderna minskar och att hela nöjeslivet i Linköping ”flyttas fram i tid”. Detta ses kunna leda till att besökare till krogen kommer ut tidigare under kvällen och inte hinner bli så berusade innan de kommer till krogen.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Följa kommunens policyarbete gällande serveringstillstånd. Hitta/skapa ett forum där denna fråga (och andra) kan diskuteras med krögare. / Alternativt få fram en förespråkare för krögarna.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Kontakt gällande kommunens arbete: Utvecklingsledare Kommunledningskontoret, alkohol- och drogförebyggande arbete Kontakt krögare: saknas</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Följa kommunens övergripande arbete med alkohol- och drogprogrammet, där även öppettider och tider för serveringstillstånd finns med som en aspekt. Även följa vilka konsekvenser en ny alkohollag kommer att få gällande krogarnas öppettider m m. Se SOU 2009:22 <i>En ny alkohollag</i></p>

5. Differentierade stängningstider hos nattklubbar

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>De flesta nattklubbar stänger samma tid (kl. 03.00) detta innebär att ett stort antal människor som dessutom kan vara berusade kommer ut från krogen vid samma tid. Många söker sig till de snabbmatsställen som finns på Ågatan innan de tar sig hem på olika vis. Vid denna tid finns det risk för vad som kallas friktionsvåld, dvs. ett stort antal människor befinner sig på samma plats med samma mål vilket leder till konfliktsituationer och bråk. Ett sätt att möta denna problematik skulle kunna vara att nattklubbarna har differentierade stängningstider, på så vis kommer inte lika många människor att röra sig i området samtidigt.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<p>Syftet är att genom differentierade stängningstider motverka s.k. friktionsvåld på och runt Ågatan under den tid när alla nattklubbar har stängt.</p>
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>En lyckad insats skulle vara att bråk och våldssituationer minskar vid den tid som nattklubbarna stänger.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Diskutera möjligheten och konsekvensen av att ha differentierade stängningstider med krögarna. Diskutera hur stängningstiderna skulle kunna se ut, vilka som skulle stänga först och sist och om det finns möjligheter att variera ett sådant schema. I detta arbete kan det även vara relevant att undersöka hur andra kommuner och städer har hanterat frågan med stängningstider.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Kontakt krögare: saknas</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Följa kommunens övergripande arbete med alkohol- och drogprogrammet, där även öppettider och tider för serveringstillstånd finns med som en aspekt.</p>

6. Forum för ungdomar mellan 16-18 år

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Ungdomar som inte kommer in på krogarna på och runt Ågatan tenderar till att "driva runt" utomhus. Detta kan leda till oro och problem med säkerheten i vissa fall. Det finns inget forum för ungdomar mellan 16-18 i centrum.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Skapa ett bra och fungerande forum för ungdomar mellan 16-18 år. ▪ Målet är att de ska finna en givande aktivitet där de får utrymme.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Att ungdomar mellan 16-18 år inte "driver runt" på Ågatan utan har ett forum där de kan vara, umgås och roa sig.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Undersöka vad som finns. Vilka möjligheter finns det till lokal? Vilka intressenter skulle vilja driva/dra igång en ungdomsaktivitet? Ett förslag är att en eller flera av de redan etablerade krogarna i innerstan har öppet för ungdomar mellan 16-18 utan att servera alkohol under vissa tider på exempelvis fredagar.</p>
Ansvar / Kontaktpersoner	<p>Ansvar / Kontaktpersoner: Ansvarig för ungdomsverksamhet Kultur- och fritidskontoret Utvecklingsledare Kommunledningskontoret, Demokrati, trygghet och ungdomsstrategiska frågor. Ungdomsombuden, Linköpings kommun</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

7. Beredskap för organiserad brottslighet kopplad till krogmiljön

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>I flera städer i landet förekommer det att organiserad brottslighet har kopplingar till krogmiljön. I Linköping är denna företeelse ännu inte utbredd, men det finns tendenser på att intresset från kriminella har ökat under senare tid. Det är av vikt att utvecklingen stoppas.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet är att öka medvetenheten om att organiserad brottslighet ofta söker sig till krogmiljön. En beredskap för detta finns som en del i handlingsplanen kring organiserad brottslighet som är undertecknad av kommunen, polisen och flera andra myndigheter.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>En lyckad insats ses om en hög beredskap inför kriminella element inom krogmiljön medför att den organiserade brottsligheten aldrig riktigt slår rot i krogmiljön i Linköping</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Att en öppen dialog och fungerande kommunikation mellan polis, ordningsvakter, krögare och kommunen gällande kriminella element och organiserad brottslighet i krogmiljön etableras.</p>
Ansvar / Kontaktpersoner	Ansvar: Polismyndigheten i Östergötland
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

8. Kameror inne på restauranger och nattklubbar

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Våldshandlingar och bråk i krogmiljö uppstår i de flesta fall mycket snabbt och impulsivt. Det är dessutom ofta mycket människor i och omkring situationen där konflikten uppstår. Vilket i sin tur gör att det är svårt att se vad som orsakar bråket, vad som hänt och vilka som varit inblandade.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet med att installera kameror inne på restauranger och nattklubbar är först och främst brottsupplärande. Kamerorna kan exempelvis vara till god hjälp i identifierandet av individer som varit inblandade i bråk.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Insatsen ses som lyckad om den kan hjälpa till att klara upp misshandelsfall och andra former av konfliktsituationer inne på nattklubbar och restauranger vid och kring Ågatan.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontaktpersoner	Kontakt: Säkerhetsgruppen Kommunledningskontoret
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	<p>De krogar som idag har kameror vid entrén har positiva erfarenheter av kamerorna. De har vid flera tillfällen varit behjälpliga i ordningshållningsarbetet.</p>

9. Kameraövervakning i utomhusmiljön⁶

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Våldshandlingar och bråk i krogmiljö uppstår i de flesta fall mycket snabbt och impulsivt. Det är dessutom ofta mycket människor i och omkring situationen där konflikten uppstår vilket gör att det är svårt att se vad som orsakar bråket, vad som hänt och vilka som varit inblandade.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet med att installera kameror på och kring Ågatan är att få en bättre överblick över bråk och våldssituationer som sker utanför krogen samt vara behjälplig i ett brottsuppklarande arbete.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Insatsen ses som lyckad om den kan hjälpa till att klara upp misshandelsfall och andra former av konfliktsituationer på Ågatan.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Kameraövervakning bör ses som en åtgärd som ej ska sättas in förrän allt annat är prövat och problematiken ändå kvarstår. Med andra ord kan kameraövervakning enbart bli aktuellt om och när alla andra aspekter av säkerhetsproblematiken är åtgärdade samt alla andra alternativ är prövade och utvärderade.</p>
Ansvar / Kontaktpersoner	<p>Kontakt: Säkerhetsgruppen Kommunledningskontoret</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	<p>Kameraövervakning har inte visat sig ge någon preventiv effekt, dvs. misshandel och andra brott i miljöer som den runt och på Ågatan har inte minskat genom kameraövervakning. Däremot kan kameror vara behjälpliga vid det brottsuppklarande arbetet.</p>

⁶ Innan kameraövervakning skulle kunna bli aktuellt måste alla andra aspekter av säkerhetsproblematiken vara åtgärdade samt alla andra alternativ prövade och utvärderade.

Åtgärder på kort sikt

10. Poliskontor i centrum
11. Kommunikation mellan polis, ordningsvakter och krögare
12. Utökning av lokaltrafikens turer under helgerna

10. Poliskontor i centrum

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Polisstationen ligger en bit utanför centrum och polisen behöver ofta genomföra flera resor fram och tillbaka under ett arbetspass. Detta medför att poliser även spenderar onödig tid i polisbilen som de kunde ha spenderat i centrum.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet är att underlätta och förbättra polisens arbetsituation samt ge dem resurser som hjälper dem att vara mer tillgängliga.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>En lyckad insats är att polisen får tillgång till en lokal i centrum där de kan ta rast, hålla kortare förhör och dyl.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Ett centralt beläget poliskontor kommer att etableras i det kommande medborgarkontoret i bibliotekets lokaler. Ett tidigare förslag har varit att polisen skulle ha ett mobilt mindre poliskontor i form av husvagn.</p>
Ansvar / Kontaktpersoner	<p>Kontaktpersoner: Medborgarkontor City Närpolischef, Polismyndigheten Östergötland</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	<p>I samband med att det nya Medborgarkontoret öppnas kommer polisen att ha tillgång till dessa lokaler samt ha ett eget kontor i anslutning. Medborgarkontoret beräknas stå klart mars 2010.</p>
Uppföljning/Resultat	<p>I beslutet om det nya s.k Medborgarkontoret ligger det även förslag på att polisen ska ha tillgång till ett enskilt tjänsterum samt en större möteslokal.</p>

11. Kommunikation mellan polis, ordningsvakter och krögare

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>På Ågatan arbetar under helgkvällarna poliser, ordningsvakter samt krogägare med personal. Dessa olika aktörer har ett gemensamt intresse av att området ska vara säkert och tryggt för alla besökare. En tydligare, öppnare och mer aktiv dialog mellan dessa olika aktörer ökar förutsättningarna för att trygghets- och säkerhetsarbetet kan genomföras effektivt.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Det övergripande syftet är att genom en förbättrad kommunikation mellan polis, ordningsvakter och krögare kunna arbeta mera preventivt med säkerhets- och ordningsfrågor. ▪ Syftet är även att hitta fungerande former för en ökad och öppen kommunikation mellan polis, ordningsvakter och krögare. ▪ Ytterligare ett långsiktigt mål kan sägas vara att genom ökad dialog även skapa samsyn kring arbetet under helgerna.
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>En lyckad insats ses om kommunikationen mellan poliser, ordningsvakter och krögare är öppen och kontinuerlig och att detta leder till ett bättre samarbete kring ordnings- och säkerhetsfrågor.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>I nuläget arbetar polisen med vaktutställningsmöten varje lördag där ordningsvakter, krögare och polis träffas för att prata om den aktuella situationen och om den kommande kvällens arbete. Förutom dessa möten är det av vikt att genom olika metoder pröva sig fram till en fungerande arbetssituation där poliser, ordningsvakter och krögare samarbetar och informerar varandra i ordnings- och säkerhetsfrågor.</p> <p>En förutsättning för detta är att det finns ett intresse hos de olika aktörerna, därför är det även viktigt att arbeta motiverande och lyfta fram de vinster som kan komma av en ökad kommunikation.</p>
<p>Ansvar / Kontaktpersoner</p>	<p>Ansvar: Närpolisen, Polismyndigheten Östergötland Kontaktpersoner: Ställföreträdande närpolischef samt närpolischef</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>De nuvarande vaktutställningsmötena bör</p>

	utvärderas regelbundet för att se hur de fungerar och vilket resultat de ger.
--	---

12. Utökning av lokaltrafikens turer under helgerna

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>De nattklubbar som har öppet längst stänger kl. 03.00 och lokaltrafiken, både stadstrafik och landsortstrafik har sina sista turer vid ca. 1.30. Påföljden blir att många kan ha svårt att ta sig hem på natten.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Undersöka vilka möjligheter det finns att utöka lokaltrafiken med flera busstavgångar under helgnätter. Det bör dock nämnas att det är viktigt att genomföra en konsekvensanalys där följderna av en utökad nattrafik övervägs nog innan tiderna utökas. I denna konsekvensanalys bör både Östgötarafikens, polisens och kommunens analyser finnas med. En risk som lyfts fram av flera aktörer är att när tiderna för lokaltrafiken utökas förlängs även tiden för nöjeslivet.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>En lyckad insats gällande utökning av busstrafiken under helgerna är om en sådan utökning kan leda till att färre individer går hem ensamma och på så vis riskerar sin säkerhet, minskat bråk, färre konflikter och färre cykelstölder efter kl. 03.00</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Östgötatrafikens har fått i uppdrag av Linköpings kommun att undersöka möjligheter och konsekvenser av en utökad nattrafik. De kommer att lämna sitt utlåtande till kommunen i mitten av september 2009.</p>
Ansvar / Kontaktpersoner	<p>Kontaktperson: Programansvarig för kollektivtrafik, Kollektivtrafiknämnden.</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	<p>Politikerna kommer att ta beslut i frågan i oktober 2009</p>
Uppföljning/ Resultat	<p>I jämförelse med andra städer i samma storleksordning som Linköping så är nattrafiken relativt begränsad. I övervägandet om en eventuell utökning har det redan stått klart att det inte finns några ekonomiska fördelar med en sådan. Däremot kan det finnas andra aspekter rörande säkerhet och trygghet som kan tala för ett utökande av nattrafiken.</p>

Område 3: Alkohol- och drogkonsumtion

Ett av de största men kanske även svåraste problemen kring nöjesgatan Ågatan är den höga konsumtionen av framförallt alkohol men även andra former av droger. Alkohol- och drogkonsumtion kan även leda till våld- och misshandelssituationer. Detta problem är mångfacetterat och bör bemötas med ett långsiktigt och preventivt arbete.

Åtgärder på lång sikt

1. Förankring av metoden *Ansvarsfull alkoholservice*
2. *Ansvarsfull alkoholservice* hos krogarna
3. Preventivt drogarbete i krogmiljön
4. Förhindra försäljning av droger

1. Förankring av metoden Ansvarsfull alkoholserving

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>En av de största orsakerna till att våld, bråk och misshandel uppstår i och kring krogmiljön är alkohol, drogkonsumtion och berusning. Denna aspekt av problematiken kring nöjeslivet är svår att bemöta men metoden <i>Ansvarsfull alkoholserving</i> är ett sätt att hantera problematiken. <i>Ansvarsfull alkoholserving</i> är en vedertagen metod som är etablerad som den metod som används i Linköpings kommun. Genom att alla berörda parter (dvs. krogar och tillsynsmyndigheter) arbetar efter denna metod kan även en samsyn och ett gemensamt förhållningssätt till alkoholservingen nås.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontakt	Ansvar / Kontakt: Socialkontoret och Rättsenheten Polisen
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

2. Ansvarsfull alkoholservering hos krogarna

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Det är viktigt att krogarna tar ansvar i frågan om framförallt alkoholkonsumtion. Genom en ansvarsfull hantering av serveringen kan andelen överberusade individer på krogen minska, vilket även kan leda till färre bråk och våldshandlingar.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syftet är att krogarna i centrala Linköping ska ha en ansvarsfull servering enligt metoden Ansvarsfull alkoholservering och att kampanjer av typen "2 för 1" i baren förhindras. ▪ Målet är att krogarna tar ansvar för sin del i alkoholkonsumtionen och att de arbetar aktivt för att minska andelen överberusade individer på krogen
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Insatsen ses som lyckad om det leder till en minskning av överkonsumtion av alkohol på krogen.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Öppna upp för en diskussion om ansvar. Diskutera vad krogarna kan göra för att minska andelen överberusade människor i miljön, diskutera deras kampanjer.</p>
Ansvar / Kontakter	Ansvar / Kontakt: Krögarföreningen
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

3. Preventivt drogarbete i krogmiljön

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>I krogmiljö förekommer både drogkonsumtion och handel med droger. Därför är ett preventivt arbete mot drogkonsumtion viktigt. En ökad kunskap om droger, drogaktiviteter och drogkonsumtion inom polisen kan medföra att arbetet med att motverka spridning och konsumtion av droger inom krogvärlden stärks och ges vidgade möjligheter. Dessutom kan en ökad kunskap om droger hos ordningsvakter och annan personal inom krogmiljön bidra till och stärka arbetet med att motverka droger i utelivet.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syftet är att genom breddad kompetens och kunskap inom polisen stärka det drogpreventiva arbetet. ▪ Målet är att genom ökad närvaro av poliser med kompetens gällande droger minska drogkonsumtion inom krogmiljön. ▪ Målet är även att genom samarbete och dialog mellan polis och kroganställda stärka arbetet med att motverka och minska droger inom krogmiljön.
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>Insatsen ses som lyckad om den negativa trenden av ett ökande droganvändande vänder och drogkonsumtionen går ner.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	
<p>Ansvar / Kontakter</p>	<p>Ansvar och Kontakt: Gruppleddare gatulangningsgruppen Polismyndigheten Östergötland Kommunens alkohol- och drogförebyggande samordnare</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	

4. Förhindra försäljning av droger

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>I krogmiljö förekommer både drogkonsumtion och handel med droger. Därför är ett preventivt arbete mot försäljning av droger av vikt för att minska konsumtionen inom krogmiljön. De vanligaste drogerna i nöjeslivet i Linköping är Kokain, Mefedron, Metedron, tabletter i form av Bensodiasepiner, Amfetamin</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet är att genom ett effektivt och preventivt arbete förhindra och minska försäljningen av droger i krogmiljön i innerstaden.</p> <p>Målet är att genom arbetet även minska konsumtionen av droger i nöjeslivet.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>Insatsen ses som lyckad om den negativa trenden av ett ökande droganvändande vänder och drogkonsumtionen går ner.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Gatulangningsgruppen arbetar i första hand preventivt för att minska droganvändandet och försäljningen av droger i krogmiljön. Genom att arbeta för att hitta och förhindra droger i hemmen vid förfester stoppas distributionen av droger i ett tidigt led.</p> <p>Arbetet ute i krogmiljön är svårare av flera skäl, dels är poliserna i gruppen välkända av försäljare och användare av droger och dels är det mycket lättare att gömma och dölja handel samt användande i folkmassorna inne på krogen.</p>
Ansvar / Kontakt	<p>Ansvar och Kontakt: Gruppledare gatulangningsgruppen, Polismyndigheten Östergötland</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

Åtgärder på kort sikt

5. Genomförande av konsekvensanalys innan serveringstillstånd ges till verksamheter i innerstan
6. Täta kontroller av alkoholserveringen.

5. Genomförande av konsekvensanalys innan serveringstillstånd ges till verksamheter i innerstan

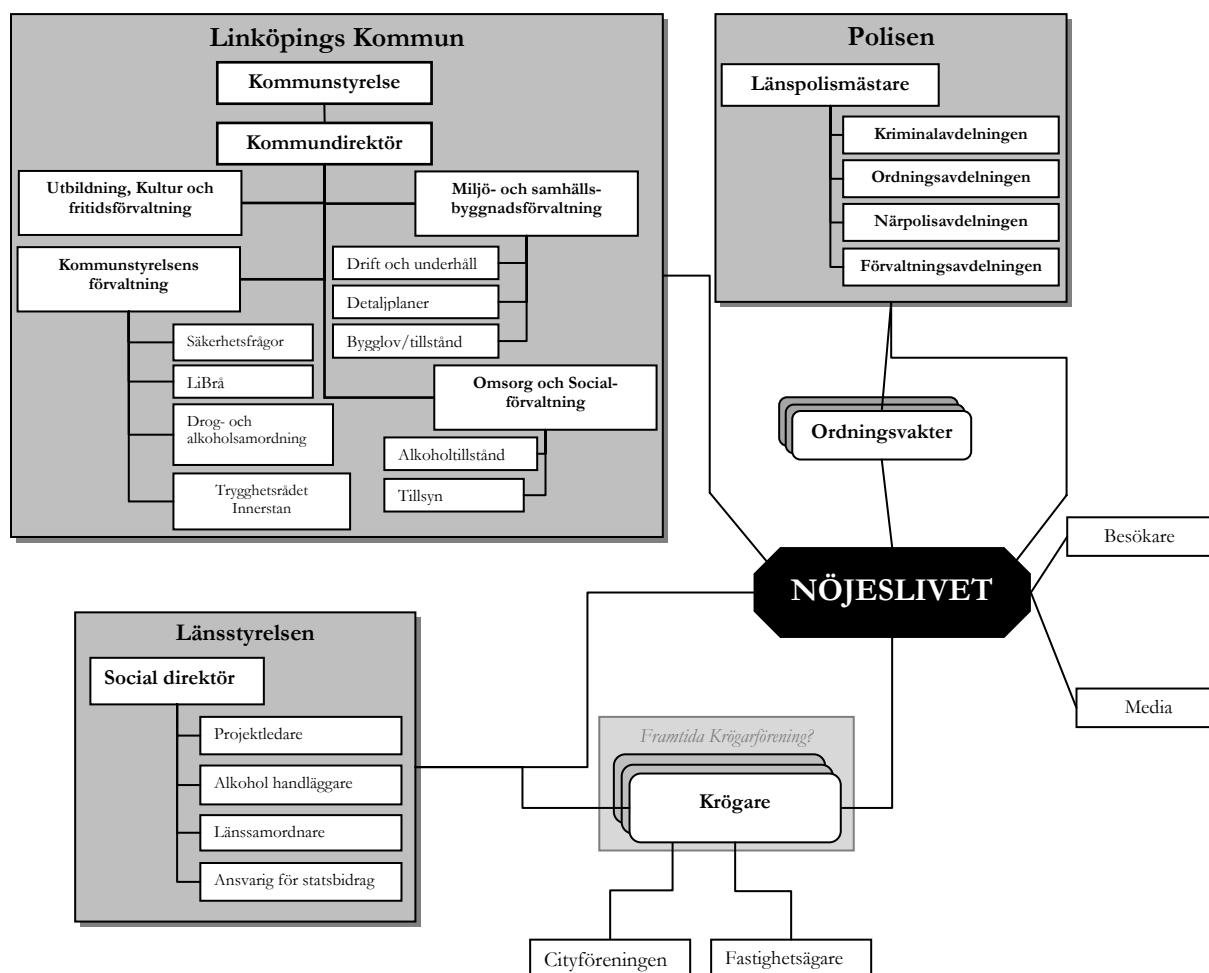
Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Det finns många skilda aspekter som påverkar om och hur en verksamhet kan hantera servering av alkohol. Det är av vikt att alla dessa olika aspekter beaktas och görs tillgängliga för socialkontoret som ger serveringstillstånd.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Att det genomförs en konsekvensanalys innan verksamheter ges serveringstillstånd</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	<p>En lyckad insats är att socialkontorets arbete med serveringstillstånd ska kunna vara så välgrundat som möjligt genom att alla olika aspekter kommer alkoholhandläggare till del.</p>
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	<p>Upprätta en tydligare dialog mellan kommunens olika instanser och polisen rörande serveringstillstånd och konsekvensanalyser av detsamma. En tydligare och fördjupad dialog kan ske genom att samla de olika utlåtanden som kommer till alkoholhandläggare och kalla till ett gemensamt möte där nyetableringen diskuteras.</p>
Ansvar / Kontakt	<p>Ansvar/Kontakt: Alkoholhandläggare vid socialkontoret</p>
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

6. Täta kontroller av alkoholserving

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>En del av arbetet för ansvarfull alkoholserving och en minskad alkoholkonsumtion är att det sker regelbundna och täta kontroller av serveringen. En del av problemet är att krögarna är väl bekanta med kontrollanterna och deras arbetsrutiner vilket gör att de kan förhindra eventuella oegentligheter gällande serveringen vid just kontrolltillfällena. Med anledning av detta skulle även anonyma kontroller behöva genomföras.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Målet är att förbättra kontrollerna av serveringen av alkohol samt öka frekvensen av desamma. Målet är även att verka för ett samarbete mellan polisen och kommunen gällande kontrollerna. ▪ Syftet är att skapa förutsättningar för kommunen att regelbundet och med hög frekvens genomföra kontroller av serveringen. Samt tillföra de resurser som krävs för att kunna genomföra anonyma kontroller. ▪ Syftet är dessutom att polisen ska öka sina kontroller av serveringen.
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>Insatsen ses som lyckad om kontrollen av alkoholserving sker med jämna och täta mellanrum av både kommunen och polisen. Att de täta kontrollerna leder till att krogarna blir mer ansvarfulla i sin servering och att överkonsumtion av alkohol på krogen minskar.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	<p>Socialkontoret har arbetat fram en ny handlingsplan för kontroller av alkoholserving där även anonyma tillsyningskontroller ingår. Polisen har satsat på att fortbilda personal i Ansvarfull alkoholserving via Länsstyrelsen.</p>
<p>Ansvar / Kontakter</p>	<p>Ansvar/Kontakter: Administrativ chef socialkontoret samt alkoholhandläggare socialkontoret Närpolischef, polismyndigheten Östergötland</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	<p>Arbetet med att genomföra anonyma tillsyningskontroller av serveringstillstånd har påbörjats. Utvärdering och uppföljning av de nya arbetsmetoderna bör genomföras.</p>

Område 4: Samverkansformer

Runt Ågatan finns ett löst nätverk av olika aktörer med olika intressen. I första hand kan nöjeslivets besökare nämnas, som med sina intressen som kunder och konsumenter till stor del även påverkar krogägarnas verksamhet. Krogägarna utgör en annan stark aktör i nöjeslivet och som företagare har de sina specifika mål och intressen att bevaka. Förutom dessa tydliga aktörer finns där poliser samt ordningsvakter som ska se till ordning och säkerhet. I vissa fall kan de dock ha skilda intressen då ordningsvakterna är anställda av krogägarna. Dessutom tillkommer de intressen som representeras av myndigheter som kommunen och länsstyrelsen. Nedan ses en modell över alla skilda aktörer och intressenter:

Figur 1 Modell över Nöjeslivets olika aktörer

Som modellen tydligt visar finns det runt nöjeslivet ett komplext och löst sammansatt nätverk av aktörer och organisationer. Det finns ett stort behov av olika forum där dessa grupper och skilda aktörer med sina bitvis skilda intressen kan mötas och samverka. Samverkan kan sägas behöva ske i flera led dels **mellan** organisationer och dels **inom** organisationer, i detta avsnitt kommer båda dessa olika samverkansformer att beröras och diskuteras. I projektet *Ökad trygghet och minskad brottslighet på nöjesgatan Ågatan* är inte Länsstyrelsen med som part, de har blivit erbjudna att delta men har avböjt. För att få till stånd en samverkan om nöjeslivet är det dock av vikt att **alla** berörda parter är med och arbetar. Som detta projekt tidigare har visat är problematiken kring nöjeslivet komplex och består av många olika delar. Det är därför viktigt att arbetet med

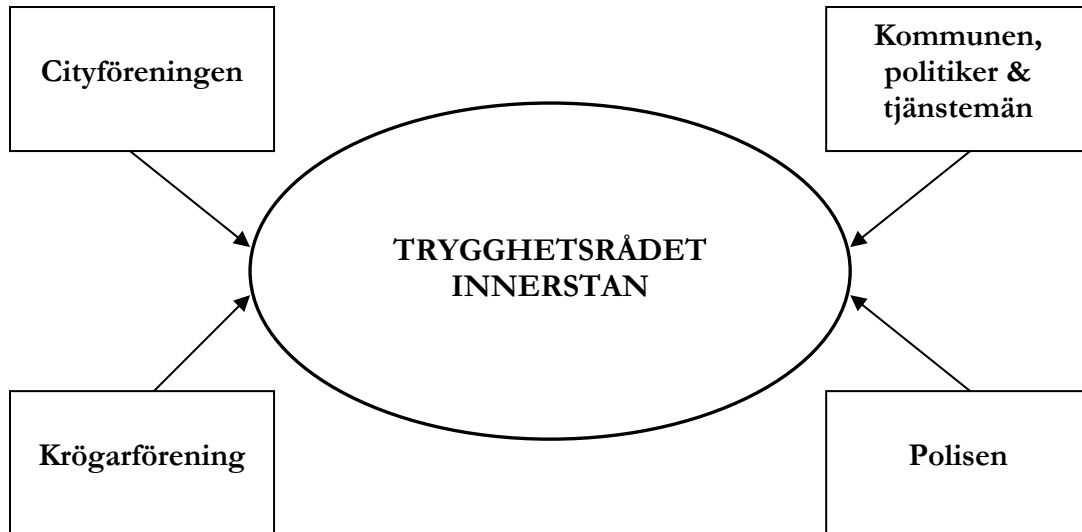
nöjeslivets problematik sker från en gemensam grund, med en gemensam insats från en gemensam arena med samtliga dessa organisationer och aktörer.

Åtgärder på lång sikt

1. Samordnande grupp för frågor som rör tryggheten och säkerheten i Nöjeslivet
2. Samordna kommunens olika instanser som berörs av Nöjeslivets problematik
3. Tydligare samordning och kommunikation inom polisen

1. Samordnande grupp för frågor som rör tryggheten och säkerheten i Nöjeslivet

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	Det saknas en tydlig arena för olika organisationer att mötas, samtala och samverka kring nöjeslivets problematik.
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syftet är att skapa ett forum för organisationer som på olika vis berörs av nöjeslivet. Syftet är vidare att detta forum kan utgöra ett nav för en ökad samverkan mellan olika organisationer och instanser. ▪ Målet är att en samverkansgrupp bildas som driver frågorna kring nöjeslivet och som gemensamt kan verka för att åtgärder genomförs. Målet är även att denna grupp ska utgöra en ”expertgrupp” som kan ge utlåtandena samt föra dialog med politiker och beslutande organ.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	Insatsen ses som lyckad om en samverkansgrupp uppstår där representanter från kommunen, polisen, krögare och cityföreningen finns med. Dessutom bör denna grupp utgöra ett nav för den övriga samverkan och fungera som en expertgrupp för nöjeslivets specifika problematik.
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontakter	Kontakt: Samordnare för Brottsförebyggande arbete (LiBrå)
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	Möte med politiker från Trygghetsrådet innerstan hålls den 19 mars 2009 Presentation av projektet och handlingsplanen på Planeringsutskott den 18 maj 2009. Samtal med Trygghetsrådet Innerstan 1 september 2009.
Uppföljning/Resultat	Förslaget att Trygghetsrådet Innerstan kan utgöra en samverkans- och samarbetsarena för alla frågor som handlar om trygghet, säkerhet m.m i nöjeslivet i Linköping har förankrats på olika möten och dragningar under våren och hösten. Den aktuella handlingsplanen kommer att lämnas över till Trygghetsrådet under hösten 2009.

Figur 2 Modell över en samordnande grupp för trygghets- och säkerhetsfrågor kring Nöjeslivet

2. Samordna kommunens olika instanser som berörs av nöjeslivets problematik

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	Problematiken kring Ågatan/nöjeslivet är mångfacetterad och flera olika instanser både på operativ och beslutsfattande nivå inom kommunen berörs. Det finns inte heller någon tydlig samordning mellan olika instanser eller ett gemensamt forum inom kommunen där frågan kan behandlas.
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syftet är att främja kommunikation och samordning av kommunens olika ansvarsområden rörande Ågatan/nöjeslivet och dess problematik. ▪ Målet är att förenkla och förbättra kommunens insatser rörande Ågatan/nöjeslivet.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	Att en samordning har uppstått mellan olika instanser inom kommunen. Samt att denna samordning har lett till att Ågatan med dess problematik har blivit ett politiskt prioriterat område och att arbetet har blivit effektivare och mer konkret.
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontakter	Kontakt: Samordnare för det Brottsförebyggande arbetet (LiBrå)
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

3. Tydligare samordning och kommunikation inom polisen

<p>Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i></p>	<p>Ansvar för det polisiära arbetet kring nöjeslivet i centrala Linköping har polisen i Östergötland. Ett av deras problem handlar om att flera olika avdelningar inom polisväsendet berörs av de ärenden som nöjeslivet kan ge. Först och främst kan ordningspolisen och närpolisen sägas ha ansvar för arbetet men även kriminalpolisen och trafikpolisen kan bli aktuella i området kring Ågatan. Dessa olika instanser inom polisen har delvis skilda arbetsuppgifter samt skilda intressen. För att arbetet ska kunna fungera bättre och vara effektivare behöver en tydligare samordning och kommunikation komma till stånd inom polisen.</p>
<p>Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Syftet är att öka kommunikationen och samordningen mellan olika avdelningar inom polisen. ▪ Målet är att genom tydligare kommunikation och samordning skapa gemensamma förbättrade rutiner och metoder i arbetet.
<p>Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i></p>	<p>Att polismyndigheten i Östergötland har en gemensam hållning och en god kommunikation rörande problematiken kring Ågatan/nöjeslivet.</p>
<p>Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i></p>	
<p>Ansvar / Kontakter</p>	<p>Ansvar/Kontakter: Närpolischef, Ordningsspolischef chef för Kriminalenheten, chef för Rättsgruppen och för Extern service, Polismyndigheten Östergötland</p>
<p>Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i></p>	
<p>Tidsplan <i>Insatsens/åtgärdens start och sluttidpunkt</i></p>	
<p>Uppföljning/Resultat</p>	

4. Krögärförening

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	Det finns inget forum för krogägarna att diskutera och samtala om nöjeslivets problematik. Relationen till andra aktörer kan försvåras när ingen sådan gemensam förening finns.
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	Syftet är att skapa ett forum för krögare att mötas och samtala där en samsyn kring deras roll och ansvar kan uppstå.
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	Att en gemensam syn på krogägarens ansvar och roll uppstår.
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontakter	
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	En krögärförening har startas inom ramen för cityföreningen

5. Information

Problemområde <i>Beskrivning av problemområdet</i>	<p>Det finns ingen samordnad och tydlig information om de olika aspekter, pågående projekt med mera som rör Ågatan och nöjeslivet i innerstan. Detta gäller främst för allmänhet och besökare av nöjeslivet men kan även sägas röra de olika aktörer och organisationer som på olika vis berörs av trygghets och säkerhetsfrågor inom nöjeslivet.</p>
Syfte och mål <i>Åtgärdens syfte samt de mål vi vill arbeta mot</i>	<p>Syftet är att etablera en tydlig och sammanhållen informationskanal, exempelvis en hemsida, där information rörande nöjeslivet samt trygghets och säkerhetsfrågor kan förmedlas och diskuteras.</p>
Lyckad insats <i>Vad ska uppnås för att vi ska bedöma det som en lyckad insats?</i>	
Arbetsplan <i>Uppgifter, aktiviteter</i>	
Ansvar / Kontakter	
Resurser <i>Ekonomi, material och personinsatser</i>	
Tidsplan <i>Insatsens/ åtgärdens start och sluttidpunkt</i>	
Uppföljning/Resultat	

Bilaga 1: Kontaktuppgifter

Nedan återfinns kontaktuppgifter i form av namn, befattning och telefonnummer till dem som kan ge vidare information om de olika åtgärderna. I vissa fall saknas kontaktuppgifter vilket kan bero på att åtgärden är av en sådan karaktär att det inte går att identifiera någon ansvarig eller kontakt. Det kan även bero på att det inte har gått att etablera någon kontakt gällande åtgärden.

Område 1: Den fysiska miljön

1. Utvidgning av det fysiska området för innerstadens nöjesliv	Per Oldfelt, projektledare infrastruktur, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen Tel. 013-20 61 07
2. Genomförande av konsekvensanalys innan ny verksamhet etableras på och i anslutning till Ågatan	Samordnare för det Brottsförebyggande arbetet (LiBrå) 013-20 69 43
3. Begränsa biltrafiken till och från Ågatan samt flytta Taxiplatserna	Hans Salomonsson, säkerhetsgruppen Kommunledningskontoret Tel. 013-26 30 21
4. Kvarteret Banken	Per Oldfelt, projektledare infrastruktur, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen Tel. 013-20 61 07
5. Genomförande av årlig uppföljning och utvärdering av uteserveringarna	Kenneth Andersson, säkerhetschef säkerhetsgruppen kommunledningskontoret. Tel: 070-552 95 71 Håkan Stenbäck, närpolischef Tel: 013-24 13 42 Ansvarig tillstånd uteserveringar, Miljökontoret, Linköpings kommun Tel. 013-20 67 47
6. Bemannad offentlig toalett	Lise-Lotte Johansson, stadsträdgårdsmästare Teknik och samhällsbyggnadskontoret Tel. 0703-37 63 25
7. Renhållning, papperskorgar	Lise-Lotte Johansson, stadsträdgårdsmästare Teknik och samhällsbyggnadskontoret Tel. 0703-37 63 25
8. Belysningen på Ågatan, närliggande gator samt Resecentrum	Per Oldfelt, projektledare infrastruktur, Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen Tel. 013-20 61 07
9. Renhållning vid Resecentrum	Lise-Lotte Johansson, stadsträdgårdsmästare Teknik och samhällsbyggnadskontoret Tel. 0703-37 63 25

Område 2: Ordningshållning och säkerhet

1. Utveckling av ordningsvaktsutbildningen	Jan Mattsson chef för rättsgruppen och extern service Tel: 011-216008
2. Ordningsvakternas arbetssituation	Jan Mattsson chef för rättsgruppen och extern service Tel: 011-216008

3. Dokumentation över bemötande från ordningsvakter	Jan Mattsson chef för rättsgruppen och extern service Tel: 011-216008
4. Förkortning av krogarnas öppettider	Kontakt gällande kommunens arbete: Ulla Andersson, utvecklingsledare Kommunledningskontoret, alkohol- och drogförebyggande arbete Tel: 013-26 31 94 Kontakt krögare: saknas
5. Differentierade stängningstider hos nattklubbar	Krögarförening: kontakt saknas
6. Forum för ungdomar mellan 16-18 år	Christina Bond, ungdomsverksamhet Kultur- och fritidskontoret Tel: 013-20 77 80 Anna Bjärkmar, utvecklingsledare Kommunledningskontoret, Demokrati, trygghet och ungdomsstrategiska frågor. Tel: 013-20 53 10 Ungdomsombuden, Linköpings kommun
7. Beredskap för organiserad brottslighet kopplad till krogmiljön	Polismyndigheten Östergötland
8. Kameror inne på restauranger och nattklubbar	Hans Salomonsson, säkerhetsgruppen Kommunledningskontoret Tel: 013-26 30 21
9. Kameraövervakning i utomhusmiljön	Hans Salomonsson, säkerhetsgruppen Kommunledningskontoret Tel: 013-26 30 21
10. Poliskontor i centrum	Håkan Stenbäck, närpolischef Tel: 013-24 13 42 Anita Björk, medborgarkontoret city Tel: 013-20 61 93
11. Kommunikation mellan polis, ordningsvakter och krögare	Lars-Göran Nilseryd, ställföreträdande närpolischef Tel: 013-24 12 53 Håkan Stenbäck, närpolischef Tel: 013-24 13 42
12. Utökning av lokaltrafikens turer under helgerna	Gunnar Lönn, programansvarig för kollektivtrafik, Kollektivtrafiknämnden. Tel: 013-20 67 21

Område 3: Alkohol- och drogkonsumtion

1. Förankring av metoden Ansvarsfull alkoholserving	Inger Winkelmann Mildeaus, administrativ chef socialkontoret Tel: 013-20 59 79 Jan Mattsson chef för rättsgruppen och extern service Tel: 011-216008
2. Ansvarsfull alkoholserving hos krogarna	Krögarförening: kontakt saknas
3. Preventivt drogarbete i krogmiljön	Magnus Skoglund, gruppleddare

	gatulangningsgruppen Tel: 013-24 11 32
4. Förhindra försäljning av droger	Magnus Skoglund, gruppleadare gatulangningsgruppen Tel: 013-24 11 32
5. Genomförande av konsekvensanalys innan serveringstillstånd ges till verksamheter i innerstan	Roddy Carlsson Alkoholhandläggare vid socialkontoret Tel. 013-20 63 32
6. Täta kontroller av alkoholservering	Inger Winkelmann Mildeaus, administrativ chef socialkontoret tel: 20 59 79 Roddy Carlsson, alkoholhandläggare socialkontoret tel. Håkan Stenbäck, närpolischef 24 13 42

Område 4: Samverkansformer

1. Samordnande grupp för frågor som rör tryggheten och säkerheten i Nöjeslivet	Samordnare för det Brottsförebyggande arbetet (LiBrå) Tel: 013-20 69 43
2. Samordna kommunens olika instanser som berörs av nöjeslivets problematik	Samordnare för det Brottsförebyggande arbetet (LiBrå) 013-20 69 43
3. Tydligare samordning och kommunikation inom polisen	Håkan Stenbäck chef för närpolisen Tel: 013-241342 Lars-Göran Samuelsson, chef för ordningspolisen Jan Staf chef för kriminalenheten, Jan Mattsson chef för rättsgruppen och för extern service
4. Krögarförening	Kontakt saknas
5. Information	Samordnare för det Brottsförebyggande arbetet (LiBrå) 013-20 69 43